

Nepriklausoma

Lietuvos
Nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, October 31, 1990

LITHUANIAN INDEPENDENCE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 43-44 (50-ji metis) 1990 m. • SPALIO - OCTOBER 31 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • 50 c.

ĮVYKIŲ APŽVALGA

h.n.

VIDURINIŲ RYTŲ TIRŠTĖJANTYS KARO DEBESYS IR POLITINIAI MAIŠALAI

Kuri laiką lyg ir pašvie-
sėjęs Vidurinių Rytų ir
Persijos įlankos horizontas
labai greitai ir netikėtai
vėl apsiniaukė. Ne tik tai
JAV prez. George Bush'as
ėmė vėl su žeme maišyti
Saddam'ą Hussein'ą ir jo
valdomąjį Iraką, bet net
ir Kanados Užsienų reikalų
ministeris Joe Clark, iki
šių atrodęs vienu protin-
gesniųjų min.pirm. Brian
Mulroney ministrų, staiga
ėmė pačiam parlamente
karštai aiškinti apie numa-
tomą Kanados pėstininkų
pasivertimą Irako frontan
ir pasiryžimą žengti kartu
su karinguoju Bush'u karan-
ties Iraką, net ir be Jung-
tinių Tautų Saugumo tary-
bos pritarimo ir kitų są-
jungininkų paramos.

Kodėl taip įsiliepsnojo
staiga Kanados konservato-
rių vyriausybė, kurios poli-
tikai nepritarė net 77%
Kanados gyventojų (kaip
rodo spalio mėn. 29 d.
paskelbtą CBC ir GLOBE &
MAIL, o taip pat ir GAL-
LUP apklausinėjimų rezul-
tatai) reikia tikėtis, tik
vienas min.pirm. Mulroney
težino. Aišku betgi, viena:
Kanados vyriausybė dabar
beveik vergiškai seka kiek-
vieną Amerikos vyriausybės
žengiamą žingsnį. Narsusis
Amerikos prezidentas, kaip
matosi iš šalies, nori koku
nors būdu išgelbėti savo
partijos ir savo paties svy-
rantį politinį kailį. Visi
ženklai rodo, kad po ko-
miško biudžeto balansavimo
spektaklio ir yrančios są-
jungininkų santarvės Saudi
Arabijoje, Amerikos respub-
likonų partijos laukia skau-
dus pralaimėjimas. Net
arogantiškasis Baltųjų Rū-
mų štabo viršininkas ir
dešinioji Bush'o ranka J.
Sununu pripažįsta, jog esą
galima laukti "kaikurių
pralaimėjimų". Reporterių
ir apžvalgininkų nuomone,
respublikonai ne tik tai
kad neįstengs paglemžti
iš demokratų Atstovų Rū-
mų ir Senato daugumos,
bet praras nemažą turėtųjų
vieta.

Tuo tarpu Persijos įlan-
koje nesikloja viskas pagal
numatytąjį planą. Sovietų
Sąjunga ir Prancūzija labai
atvirai ieško politinio spren-
dimo ir bando visomis prie-
monėmis išvengti labai
krūvino karo. M. Gorba-
čiovas, kurio politinio svorio
namuose nesustiprino nei
Nobelio taikos premija,
lankosi Prancūzijoje, nes-
bent užsienyje jis dar savo
prestižo nėra visiškai pra-
radęs. Pasitarimuose su
Prancūzijos prez. F.Mitter-

rand'u bankrutuojančios
Sovietijos vadas bando
vaidinti taikos apaštalą.
Betgi toji rolė jam sunkiai
seka. Bagdadan Gorba-
čiovo pasiūstas E.M.Pri-
makov'as iš Saddam'o jokių
nuolaidų neišsuderėjo ir
tuščiomis rankomis grįžta
į Maskvą. Irakas nerodo
nuolaidžiavimo ženklų.
Atvirkščiai: Irakas vis la-
biau stiprina savo fronto
linijas užimtame Kuwait'e
ir plačiame dykumų fronte
yra pasiruošęs kovoti žūt-
būtinę kovą. Visi kariniai
ekspertai sutinka, kad
karo atveju aukų busį la-
bai daug ir apie staigią
ir greitą pergalę negalima
svajoti. Jau ir pačioje A-
merikoje Bush'o karingą
laikyseną palaikančiųjų
skaičius žymiai sumažėjo,
o paties prezidento popu-
liarumas yra smukęs iki
maždaug 40%, taigi, pasie-
kęs žemiausio lygio nuo
jo prezidentavimo pradžios.

Washington'e betgi kal-
bama, kad dar bent 100
tūkstančių karių reikia
nugabenti Saudi Arabijon,
nes ten trūksta sunkiųjų
šarvuotųjų dalinių, kurie
galėtų sėkmingai galinėtis
su gausiais Irako tankų
daliniams. Be to, ir karių
moralė labai greitai smun-
kanti, jiems taip nieko ne-
veikiant, labai uždaroje
ir svetimoje arabų aplinko-
je, negailestingai kamu-
jamiems nepakeliamos dy-
kumų kaitros, įkurių smėlio
pūgų ir neįprastų gyvenimo
sąlygų, prie kurių išpaikin-
ti ir nepatyrę amerikiečių
kareiviai niekaip negali
praprasti. Jie jau atvirai
kalba apie tai, kad norėtų
grįžti namo ir kad kariai
būtų keičiami kas pusmetį.

Gi Saddam Hussein'as
puikiai žino, jog laikas
dirba jo naudai. Ir jis tai
išnaudoja visomis išgalėmis.
Štai, grąžino Prancūzijai
ir Vokietijai visus jos pi-
liečius, kurie buvo palikti
įkaitais. Tą patį padarė
ir su Suomijos, Japonijos
ir kitų, prieš jį nepasiantu-
sių karių, valstybių pilie-
čiais. Taip iš lėto, bet
užtikrintai, jis trupina tą
netikrą tariamą JAV sąjun-
gininkų bendrą kariuomenę.
Atrodo, kad aklaai Bush'ą
seka tik tai Kanada, Didžio-
ji Britanija ir Egiptas.
Sirija, įsitvirtinusi neseniai
Libane, likvidavus tariamą
krikščionių milicijos gen.
Aoun'o dalinius, ieško tik-
tai naudos sau, nes nuo
seno konkuruoja su Iraku
dėl arabų kraštų vadovavi-
mo. Panašaus sukirpimo
ir kiti arabų sąjungininkai,
kurie žaibo greitumu atsi-
mes nuo JAV, įeigę Izraelis
išmes bent vieną bombą
ant Irako sostinės.

Daugiausiai iš šios ko-
šės bando laimėti Gorba-

čiovas ir Sovietų Sąjungos
senojo raugo imperialistai.
Jie labai gerai supranta,
kad Persų įlankos krizė
nukreipe pasaulio dėmesį
nuo trupančios jų imperijos
ir krinkančios ekonomijos.
Dabar lengva vilkinti pasi-
tarimus su respublikomis,
ypač Lietuva, Latvija ir
Estija, kurių vardai jau
retai besirasdo pasaulio
spaudoje ir tokiu būdu
nebesvilina nei pasaulio,
nei Kremliaus akių. Apsi-
metėliai, dviveldžiai ir
tarptautiniai pasipinigauto-
jai gali vėl ramiai priete-
moje virti savo pasibjaurė-
tiną savanaudiškumą viralą,
pavadinę jį gražiais "pra-
gmatiško" ir "realios
politikos" vardais. Pseudo-
intelektualistai žargonas
šiandien labai madingas
visose Vakarų ir Amerikos
ne tik politiniuose
sluoksniuose. Tokiu būdu
įmantriom frazėm uždang-
soma tuščia retorika ir,
labai dažnai, begėdiškas
cinizmas ir nuogas melas.

Vidurinių Rytų padė-
ties niekuo nepagerina
arogantiška Izraelio laiky-
seną. Kaip ir anksčiau,
šioji visus moralės mokanti
valstybė, dar nė karto
nepakluso Jungtinių Tautų
nuosprendžiams ir, pade-
dama nesuprantamai vergi-
škos JAV laikysenos, ir da-
bar atmetė JT komisiją,
kuri turėjo būti pasiūstas
iširti Jeruzalėje vykusių
žudynių. Jos įvyko spalio
mėn. 8 d., kai arabų mal-
dininkų minia buvo užpulta
prie savo Auksinės meče-
tės, po Mekos ir Medinos
svarbiausios arabų šventyk-
los, todėl, kad arabai akme-
nimis apmėtė žydus mal-
dininkus prie Verksmų Sie-
nos. Toji tikinčiųjų žydu
švenčiausioji relikvija, deja,
randasi visiškai arti minė-
tos mečetės. Buvo paskli-
dę gandai, kad ortodoksai
žydai ryžosi padėti kartinį
akmenį ties mečete, tvir-
tindami, kad toje vietoje
buvusi žydu šventykla,
kurią reikia atstatyti, o
mečetę nugriauti. Ar tie
gandai pasitvirtino - neai-
šku, bet arabų reakcija
buvo lengvai atspėjama.
Izraelio policija, tačiau,
reagavo pervėlai, buvo
nepasiruošusi ir, Izraelio
skriaudus jau minią baigus
sklaidyti ašarinėmis dujo-
mis ir guminėmis kulkomis,
ėmė šaudyti į arabus tik-
romis kulkomis. Nušovė
19 arabų (vėliau mirė dar
du) ir šimtus lengviau ar
sunkiau sužeidė.

Po apsiausties stovio,
kurį paskelbė Izraelis ir
visiško arabų okupuotų
sričių užblokavimo, arabai
į Izraelį darbams nebeat-
vyko ir paskelbė visuotinį
streiką, kuris, laikraštį
leidžiant, dar tebevyko.
Betgi Izraelis, kaip minė-
ta, ne tik tai JT komisijos
neįsileido, bet įvykusiose
riausėse, po to, kai keli
Izraelio gyventojai buvo
subadyti peiliais ir du
kariai mirė nuo žaizdų,
dar nušovė kelis arabus

ir didelį skaičių sužeidė.
Šie nesibaigiantys neramu-
mai ir yra viena pagrindi-
nių priežasčių, kodėl ta
vadinamoji arabų vieninga
kariuomenė, atvykusi ginti
Saudi Arabijos, vis labiau
kreivakiuoja į Ameriką.

PAGALIAU IR "NATIONAL GEOGRAPHIC" ŽURNALAS PARAŠE APIE MUS

Iki šių metų pradžios,
kai viename numeryje už-
siminė teisingesniu žodžiu
apie Lietuvą, Latviją ir
Estiją, minėdamas Baltijos
jūrą supančias valstybes,
prestižiniu laikomas popu-
liarusis NATIONAL GEO-
GRAPHIC mėnesinis žurna-
las, apie Pabaltijo valsty-
bes tylėdavo, kaip žemė.
Dar blogiau, nė viename
savo gausiai spausdinamų
žemėlapių nėra trijų pa-
vergtųjų Baltijos valstybių
pažymėjęs kitaip, kaip tik-
tai eilinėmis Sovietų Sąjun-
gos respublikomis. Nežiū-
rint gausių skaitytojų lai-
škų, nurodančių JAV vyria-
usybės oficialios laikysenos
dėl šių valstybių neteisė-
tos sovietinės okupacijos,
šis žurnalas netgi nesiteikė
to fakto pažymėti. Redak-
cijos atsakymai laiškais,
kuriuos yra tekę ir šios
apžvalgos autoriui gauti,
nurodėdavo labai lakoniš-
kai, kad, girdi, mes žvel-
giame į Pabaltijos valsty-
bių likimą ir problemas
dalykiškai, taigi, įvertina-
me faktišką padėtį. O toji
"faktiška" padėtis esanti
tokia: Lietuva, Latvija ir
Estija esančios dabar inte-
graline Sovietų Sąjungos
dalimi, todėl jos esą ir zy-
mimos, kaip visos kitos
sovietinės respublikos.

Kas apšvietė tų "realistų
redaktorių" protus, nežinia
(gal gi jų redakcinės kole-
gijos narys, atrodo estų
kilmės, Priit J. Vesilind,
ir telaimina jį visi dievai!)
bet, štai, šių metų lapkri-
čio mėnesio NATIONAL
GEOGRAPHIC viršelyje
matome Vilniaus darbinin-
ką, sluojančią nuverstą Sta-
lino statulos raudonais
dažais išteptą veidą. Ar
tasai darbininkas jį nori nu-
valyti, ar dar labiau "pa-
grąžinti" žurnalo tekste
neparasyta. Kiekvieno at-
veju, žurnale pirmą
kartą parašyta tiesa
apie Lietuvą, Latviją ir
Estiją. Jau viršelio užrašas
tai liudija: THE BALTIC
NATIONS - ESTONIA, LAT-
VIA AND LITHUANIA
STRUGGLE TOWARD IN-
DEPENDENCE. Apie tą
kovą už nepriklausomybę
yra parašęs išsamiai ir sil-
tai jau minėtasis Priit J.
Vesilind ir gausių nuotrau-
kų idėjęs iš visų trijų res-
publikų fotografas Larry
C. Price. Ilgame straipsny-
je randame daug karčios
tiesos apie tų trijų mažų
valstybių, kurios niekam
jokios skriaudos nėra pa-
dariusios, neapsakomas
kančias ir sunkų kelią į
nepriklausomybę, bandant

OFFICIAL JOURNAL OF THE NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY WASHINGTON, D.C.

visiems laikams numesti
nuo savęs bolševikinės
raudonosios meškos negai-
lestingą leteną.

KANADOS POLITINIAI VANDENYS PILNI SEKLUMŲ

Pažymėtina, didelis
skaičius Kanados politikos
komentarų tvirtina, kad
dar niekad Kanados gyven-
tojai nėra buvę taip nusi-
vylę savo vyriausybės šu-
lais ir bendrai visais poli-
tikieriais. Dažnai girdisi
posakis: Visi politikos ve-
ikėjai yra savanaudžiai ir
sukčiai; eilinio žmogaus
nuomonė jiems nesvarbi;
jie rūpinasi tik tai savo
šilta vieta ir pilna pinigine;
jie daug ir gražiai kalba
tik tai prieš rinkimus, o
po rinkimų ne tik tai ne-
vykdo savo pažadų, bet
net nebesusitinka su savo
rinkėjais.

Už tokią "gražbylostę"
reikia, pirmoje eilėje, pa-
dėkoti visiškai nusigyvenu-
siai, taip vadinamą "prog-
resyvių". Konservatorių
partijai, iš jos narių suda-
rytai dabartinei Kanados
vyriausybei ir, labiausiai,
jos vadui min.pirm. B.Mul-
roney. Vienas fiasco po
kito, ir visai niekuo nenu-
sivokiančiam piliečiui paro-
dė kokia ištižusi, nepajė-
gianti apsispręsti ir nu-
spręsti yra dabartinė Ka-
nados vyriausybė. Kaip
blankus šešėlis ji, su B.
Mulroney priešakyje, seka
kiekvieną, nežiūrint koki
nevykusį arba tiesiog kvai-
lą Amerikos pasisukinėjimą
ir išsisukinėjimą. Atrodo,
kad nė vienas dabartinių
konservatorių ministrų
nebeturi nugarkaulio, nebe-

pajėgia pats galvoti.

Todėl nenuostabu, kodėl
paskutiniai Kanados gy-
ventojų apklausinėjimai
davė tokius liūdnus rezul-
tatus. Už liberalų partiją
pasisakė balsuosią 37%,
už NDP - 34%, už P.C.-
16%, už Vakarinių prerijų
provincijų Reformos partiją
- 8% ir už Quebec'o sepa-
ratistų, susibūrusių federa-
liniame parlamente, grupę
B.Q.(kvebekiečių bloka)
- 3%. Visą šią politinę
mišrainę pagamino min.
pirm. Mulroney vadovaujami
konservatoriai, prieš rinki-
mus skelbę suvienysią Ka-
nadą. Vietoje tų pažadų,
jie bandė jėga prastumti
netikusį ir pusiau apgalvotą
Meech Lake susitarimą,
bet kokia kaina dabar ban-
do prastumti 75% kanadie-
čių neapkenčiamą GST ap-
mokestinimą, be jokio sai-
ko ir pateisinimo skubiai
bando suprivatinti visą
eilę puikiai veikusių fede-
ralinės valdžios prižiūrimų
bendrovių ir žinybų, tary-
tumei nujausdami savo
viešpatavimo galą ir norė-
dami apdovanoti save ir
savo draugus neužtarnauto-
mis dovanomis ir jiems
nepriklausančiais ištekliais.

O kur gi lepšiškas elge-
sys su Kanados indėnais
Okoje, kai virš mėnesio
staiga buvo dingęs kažkur
ministeris pirmininkas ir
jo paskirtasai ministeris,
turėjęs rūpintis tais reika-
lais?

Atpildas todėl toks:
į klausimą, kaip atlieka
savo darbą Konservatorių
partijos vyriausybė tik
9% atsakė, kad atlieka
/nukelta į 2 psl...../

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS: "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Motinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 22.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grafinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

ATSILIEPKITE, KAS ŽINOTE

" Kreipiuosi į Jus, prašydamas paskelbti straipsnį apie Lietuvos kariuomenės likimą, su ja susijusius įvykius 1941-aisiais metais. GAL ATSIKRASTŲ LIUDININKAI: KARIAI, KARININKAI, MATĖ KĄ NORS TAME LAIKOTARPYJE. Lietuvos istoriją nuo 1940-tųjų metų reikia naujai rašyti. TAD LABAI REIKALINGOS VISOS LIUDININKŲ ŽINIOS, FAKTAI, PRISIMINIMAI. Viską sunku aprėpti, tad pradžia apie konkrečius įvykius:

1941 m. iš LIETUVOS KARIUOMENĖS, inkorporuotos į Raudonąją Armiją ir pavadintos 29-ju korpusu, birželio mėnesį pradėjo suimtinėti nelojalius tarybų valdžiai lietuvius – karininkus ir karius. Ypač domina įvykiai PABRADĖJE.

Prasidėjus Vokietijos-TSRs karui, Pabradės karinėje stovykloje (Pažeimenės), BIRŽELIO 23-24 dienomis NKVD NUŽUDĖ KELIOLIKA KARIŲ, bandžiusių pasitraukti iš Raudonosios Armijos. Gal atsirastų mačiusių tuos įvykius? Žuvusieji – apie 10-tis, – buvo palaidoti jau prie vokiečių, PABRADĖS kapinėse. Dabar, kai kurie pabradiškiai pasakoja, kad giminės vėliau išsikasė artimųjų kūnus ir išsivežė į tėviškes. Tačiau, neaišku, AR VISUS, AR YRA KAS LIKĘ. Palaidojimo vieta maždaug aiški. Pavardės nežinomos, ir nežinia iš kur kilę? Iš įvairių šaltinių žinomos tuo metu Pabradėje žuvusiųjų pavardės:

Petrulis Adolfas, pusk., 1941.VI.23(24), žuvo Pabradėje; Končiūnas Jonas, J.pusk., žv. birželio 25 d. Pabradėje; Jurkonis Antanas, grand., 259 š.p., 1941.VI.23, žuvo Pažeimenės stovykloje; Astrauskas Eduardas, eil., 259 š.p., 1941.VI.25 d., bolševikų sušaudytas Pabradėje; Gražinskas Pranas, eil., 616 A.P., 1941.VI.25 d., bolševikų sušaudytas Pabradėje; Vnarauskas Povilas, eil., 259 š.p., 1941.VI.25 d., bolševikų sušaudytas Pabradėje; Vaišnys Eduardas, eil., žv.Bn., 1941.VI.25 d., bolševikų sušaudytas Pabradėje; Zuaza ?...eil., 234, š.p., žuvo Pažeimenės stovykloje.

Tačiau neaišku, kur jie palaidoti; ar tie patys Pabradėje buvę palaidoti, ar kiti. Atsitraukiantys rusų kareiviai tarp Pabradės ir Švenčionių žiauriai nužudė gen. št.kpt. Račį. Gal atsilieptų, ką nors žinantys: kur žuvęs palaidotas? O birželio mėn. 23 d. dar Pabradėje politrukas granata susprogdino 215 š.p. gydytoją lt. Kazimierą Žinių. Gal būt kas matė, ir žinotų kur palaidotas?

Prie Švenčionių iš besitraukiančios Raudonosios Armijos, Lygumų km. bandė pabėgti, bet buvo sugauti ir sušaudyti lietuviai karininkai 1941 m. birželio 24-25 (26) d.d. Palaidoti jau prie vokiečių Švenčionių kapinėse. Žinomos pavardės: 215 š.p. 3-io bataliono vadas mjr. A.Bartkus, kuopos vadas – kpt.A.Pilvelis, 3-io kulkosvair-

lizu). Kitame apklausinėjime net 82% kanadiečių yra nepatenkinti dabartinės konservatorių vyriausybės veikla. Todėl dalinai galima paaiškinti, kodėl tiek daug kanadiečių ima pasisakyti už NDP kandidatus. Nustatant senosiomis partijomis, žmonės ieško kandidatų, kuriems galima pasitikėti ir kurie bent klausia, ką rinkėjai ir rinkėjos jiems kalba. Naujosios Demokratų

džių būrio lt. Antanas Naikelis. Kiti buvo – apie 10-tis – kariškių nežinomi. Gal atsilieptų žinoję ar matę tuos įvykius buvę kariai. Domintų: kokios pavardės žuvusių, vardai, laipsniai, kokio pulko, būrio, iš kur kilę, kas sušaudė.

Adutiškyje nusišovė pulk. Otonas Milaševičius. Buvo palaidotas miestelio kapinėse. O per karą žmona kūną lyg ir išsikasė? Neaišku.

Už Adutiškio, prie Jakelių km. nušautas dar vienas lietuvis karininkas, pavardė nežinoma. Tuo metu dingo 234 š.p. štabo viršininkas kpt. Jonas Gogė. Gal tai jis ir žuvo?

Domina įvykiai atsitikę ir jau toliau besitraukiant per Baltarusiją (Gudiją). Gal dar atsirastų liudininkų, kurie prisimintų buvusio 9 p.p., vėliau 215 š.p. įvykius, 1940-jų metų vasarą Švenčionių stovykloje. Taip pat, gal kas žinotų, kokie lietuviai (penki) buvo raudonarmiečių nužudyti Obelių geležinkelio stotyje. Buvo paminklas, bet neišlikęs. Tai atsitiko 1941 m. birželio mėnesį.

Labai domintų ir 1941 m. birželio mėnesį, prasidėjus karui, lietuvių SUKILIMO PRIEŠ BOLŠEVIKUS įvykiai: kovojo ir civiliai, ir pasitraukę iš Raudonosios Armijos lietuviai kariai. Kokios kovos buvo Švenčionėliuose, visame Švenčionių krašte ir kitose Lietuvos vietovėse? Kas žuvo, kas nukauta, kur palaidota? Labai mažai tų žinių čia tėra.

Lauksiu atsiliepimų, žinių. Su pagarba –istorikas– kraštotyrininkas VALDAS STRIUŽAS, Švenčionėliai, 234 720, Žilvičių g. 14a – 24 bt., LITHUANIA-LIETUVA.

NEW YORKAS. 1990 m. SPALIO mėn. 11 d. (LIC) – IS PABALTIJOS RESPUBLIKŲ UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIŲ POLITINIS VEIKLOS NEW YORKE

Iteikti pareiškimai valstybių delegacijoms

Spaudos konferencijos proga buvo dalinami du pareiškimai.

Pirmasis – Baltijos tarybos atsisaukimas, kurį pasirašė Estijos, Latvijos ir Lietuvos AT-bų pirmininkai, prašo įtraukti Baltijos kraštų klausimą į Paryžiaus konferencijos darbotvarkę bei patvirtinti jų stebėtojų statusą.

Antrasis, Pabaltijo Užsienio reikalų ministerių pareiškimas, kuris suglaustai išklė tris pagrindinius punktus:

1. Nelaikyti Vokietijos susijungimą Antrojo pasaulinio karo problemų pabaiga, o išspręsti likusią pasekmę, t.y. Pabaltijo kraštų okupaciją;
2. Vieningai smerkiant Irako okupaciją Kuvaite, atsižvelgti į panašią Pabaltijo padėtį. Taip pat pritarti sovietų kariuomenės išėjimui iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos ir priimti šias valstybes į Europos laisvųjų valstybių tarpą.
3. Apsispręsti už Pabaltijo kraštų stebėtojų statusą ir pilną narystę Helsinkio procese.

Be kita ko, ESBK delegacijoms ir per New Yorko sesiją buvo dalinamas Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybinių memorandumų, tvirtais argumentais aiškinantis kokiais tarptautinės teisės pagrindais šiems kraštams priklauso teisė reikalauti stebėtojų statuso. Memorandumą padėjo paruošti New Yorko advokatas William J. Hough III.

Po spaudos konferencijos paskirti korespondentai darė interviu su ministeriais. Jie itin domėjosi japonų ir sovietų IZVESTIJOS žurnalais.

partijos atstovai, kurių lietuviai rinkėjai, ypač Ontario provincijoje ir Vakaruose, taip neapkęntė, ne atsitiktinai laimėjo Ontario provincijos rinkimus. Jie suprato ko žmonės nori iš išrinktųjų. Nors NDP tarpe esama ir radikaliau nusiteikusių kairiųjų (gal net tebesama ir keiliolikos marksistų?), betgi didžioji dauguma šios partijos narių yra tradiciniai socialdemokratai, kurių bendravardžiai valdo nemažą Europos valstybių, savo gerbūviu ir socialine globa pirmaujančių visame pasaulyje.

Galų gale, ne išgarbinantieji konservatoriai suorganizavo ir vadovavo Kanados ir Ontario provincijos parlamentarų delegacijai Lietuva, bet socialdemokratas Bob R a e, dabartinis Ontario provincijos premjeras, kuris turėjo tiek moralinės atsakomybės jausmo ir tiek pilietinės drąsos, kad išdrįso nepataikauti Mulronei vyriausybės laikysenai ir jos beprincipinei politikai, akiai mėgdžiojančiai Amerikos savanaudę dolerinę politiką.

Teisingai buvusi Kanados generalinė gubernatorė Mme Jeanne S a u v é tvirtino savo š.m.spalio mėn.28 d. pasakytoje kalboje Paryžiuje, Prancūzijos senatė, kad Kanada neturinti vadovaujančio asmens (lyderio), kuris aiškiai žinotų, k a s yra Kanada ir ko ji siekia. Kanados didžiausia grėsmė esanti jos kultūros "suamerikonėjimas". Tasai suamerikonėjimas esąs didžia dalimi jau įvykęs.

Parašėte tepridurtina: "suamerikonėjimas" beveik visuomet reiškia ir įvairiapą sulėkštėjimą. Todėl Kanados politiniuose vandenyse pasirodo vis daugiau ir daugiau sekumų.

ESBK užsibaigus, JAV Valstybės sekretorius James Baker atskirai susitiko su Pabaltijo ministeriais. Maždaug 50 minučių trukusiame pasimatyme dalyvavo Lietuvos Užsienio reikalų ministeris A. Saudargas ir jo asistentas O. Jusys, Estijos ministeris L. Meri su asistentu, Latvijos ministeris J. Jurkans su asistente, Lietuvos Generalinis konsulas A. Simutis, Estijos Generalinis konsulas E. Jaakson ir JAV Valstybės departamento sekretorius James Baker.

J. Baker atidarė posėdį, išreikšdamas JAV nedviprasmišką paramą Pabaltijui, pažymėdamas, kad su Lietuvos UR ministriu A. Saudargu susitinka jau antrą kartą trijų mėnesių bėgyje (pirmas susitikimas įvyko liepos mėn, Valstybės departamente).

Saudargas šia proga painformavo Bakerį apie tą dieną įvykusias Lietuvos konsultacijas su Maskva dėl derybų, išteikdamas ir komentuodamas, ką tik faksu gautą dokumentą iš Maskvos tuo reikalu. Baker pareiškė, kad visokiariopai palaiko derybų procesą.

Jurkans perspėjo, kad Gorbačiovo'o prezidentinės galios išplitimas kelia didelį pavojų Pabaltijo respublikoms. Jis apibūdino Pabaltijo respublikų daromas sutartis su atskiromis respublikomis, kaip pvz., su Rusija. Tikino, kad Pabaltijo respublikos gali tapti tramplynu ekonominiams ryšiams plėsti su Vakarais. Baker pritarė šiai minčiai.

Baker pažymėjo, kad Pabaltijo šalių klausimą Jungtinės Valstijos sieja su JAV-TSRs strateginės ginkluotės derybomis. Tai ypač komplikuoja Baltijos problemos sprendimą.

Saudargas akcentavo, kad Pabaltijo kraštai, kaip ir Vakarai, yra jautrūs stabilizacijos išlaikymui. Todėl Pabaltijyje stengiamasi įgyvendinti demokratijos procesus ir tapti pavyzdžiu kaimynams rytuose. Lietuvos Respublikos vyriausybė pilnai atsižvelgia į TSRS gynybinius interesus ir rūpinasi, kad jie nebūtų pažeisti. Tačiau, tuos klausimus galima galutinai išspręsti tik derybų metu. Pabaltijo siekis: demilitarizacija, tačiau tai turi vykti laipsniškai.

Bakerio pažadas

Visi ministrai išreiškė, kad JAV pozicija yra labai svarbi palaikant Pabaltijo nepriklausomybės siekius. Baker tvirtino, kad JAV remia pilną nepriklausomybę ir tarpautinį pripažinimą Pabaltijo respublikoms.

Meri sakė, kad Estijos pavyzdys rodo, kad besivystanti laisva rinka naudinga ne tik Pabaltijo kraštams, bet ir TSRS. Jis aiškino, kad stengiamasi įtikinti TSRS, jog yra jos interese turėti tris Suomijas kaimynystėje, o ne priešais nusistatčiusias valstybes. Tai minčiai pilnai pritarė Baker.

Saudargas toliau pabrėžė, kad Baltijos respublikų dalyvavimas Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos (ESBK) procese padeda išskirti Pabaltijo statusą ir tai yra atsvara galingai TSRS propagandos mašinai.

JAV Valstybės sekretorius Baker tvirtino, kad JAV remia Pabaltijo respublikų stebėtojų statusą ir pilną narystę ESBK procese, nors nesitiki, kad Paryžiuje sulauks reikiamo konsensuso.

Ministerio Algirdo Saudargo vizitą JAV tvarkė Stasys LOZORAITIS, talkinamas PLB. Pabaltijo ministerių spaudos reikalus ESBK tvarkė LIC. Min. SAUDARGA ir jo asistentą į New Yorką lydėjo ir jiems padėjo JAV LB darbuotoja A. BANIONYTĖ iš Washingtono. BATUNO stažuotojas Haroldas SUBAČIUS iš Vilniaus padėjo BATUNO reikalų vedėjai M. TREIMANIS koordinuoti ministrų programą New Yorke.

I've prepared for the GST.

Have you?

Now is the time to register.

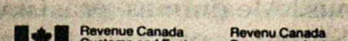
Are you ready for the proposed GST? If not, now is the time to register and prepare. Registration applies to anyone involved in a commercial enterprise. This includes fishing, farming, professional services and many activities carried out

- by non-profit organizations. Revenue Canada is ready to assist you with information on:
- How to register and the benefits of doing so
 - What the GST means to your operation
 - Simplified accounting options and administrative procedures
 - Rebates of the Federal Sales Tax
 - How to recover GST on business purchases
 - GST return and filing options

Contact us today.

Phone: **1 800 267-6620**
Telecommunications device for the hearing impaired: **1 800 465-5770**
Or drop by the Revenue Canada Excise Office nearest you, Monday to Friday, 9:00 a.m. to 5:00 p.m.

Canada's GST. It's good business to prepare now.

Canada

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 600,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuvių išeivijai!"

LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

Vytautas Skuodis

(Svarbesnių įvykių kronika: 1990 metų gegužės mėn.)

/ tęsinys /

Iki gegužės mėn. 11 d.

- LIETUVOS Respublikos AT išrinko Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjus.
- LIETUVOJE įkurti priešblokadinis fondas ir priešblokadiniai ir pilietiniai komitetai, kurie renka lėšas ir suteikia pagalbą daugiavaikėms šeimoms, pavieniams seneliams ir invalidams.

- Buvęs KAUNO komunistų partijos laikraštis "Kau-no Tiesa", tapęs nepriklausomu, dabar pakeitė pavadinimą ir vadinasi "Laisvės Alėja".

- LIETUVOS Respublikos AT p-kas V. Landsbergis išreiškė britų premjerui Margaret Thatcher išreiškė viltį, kad DIDŽIOJI BRITANIJA suteiks paramą LIETUVAI atsikūrimo procese.

- Automobiliams iš LIETUVOS, už jos ribų benzinas neparduodamas. Toks SSSR valdžios nurodymas.

- VAKARŲ SIBIRO naftininkai siunčia telegramas į MASKVĄ, reikalaudami nutraukti jiems vykdyti įsipa-reigojimus tiekiant naftą Lietuvai.

- VORKUTOS šachtininkų (kasyklų. Red.) profsąjun-gos koordinacinė taryba paskelbė kreipimąsi į dirban-čiusius, kuriame rašoma: "Abejotinos kompanijos išrink-tas prez. Gorbačiovas mūsų vardu ant LIETUVOS užmė-tė ekonominės blokados smaigimą. Mūsų vardu į LIETU-VĄ įvedė kariuomenę, kuri jėga užgrobė taip vadinamą SSKP turtą. Mūsų vardu ir mūsų pačių nenaudai jis nu-traukė ekonominius ryšius su Lietuva. (...) Mes reiklau-ame elgtis su Lietuva kaip su SUVERENIA RESPUBLI-KA, o ne kaip su SSKP nuosavybe. Mes kreipiamės į SSSR piliečius, siūlydami siųsti protestus į SSSR AT, reikalaujant iš savo deputatų, kad būtų nutraukta blokada ir kad visi klausimai būtų sprendžiami taikomis dery-bomis. Tikrai tokiu būdu mes atsiribosime nuo eilinės partokratinės avantiūros. Mes kreipiamės į darbo kolek-tyvų tarybas, siūlydami atnaujinti pristatymus į LIETU-VĄ visko, kas jam reikalinga, ir, tuo pačiu, nutraukti Lietuvos blokadą. Mes kreipiamės į EUROPOS IR AME-RIKOS profsąjungas, prašydami organizuoti rinkimą lėšų skubiai pagalbai lietuvių tautai. Padėtis reikalauja tikro solidarumo".

- Rusų rašytojas Boris Nikitin'as laiške lietuviams rašė: "Ne kas nors kitas, o pati lietuvių tauta tegul sukuria naują teisinę valstybę(...). Rusijoje per "Peres-troikos" metus padaugėjo prievartos, tačiau melai nesu-mažėjo. (...) Partinių banditų šūtvė apiplėšė visą Sąjungą".

- ŠVEDIJOS centro partijos jaunimo skyrius priėmė rezoliuciją, smerkiančią ŠVEDIJOS vyriausybės ligšiolinę poziciją BALTIJOS šalių ANEKSIJOS atžvilgiu ir ragi-nančią pripažinti LIETUVOS RESPUBLIKĄ.

- Visi 86 JAV Iliojaus (Illinois) valstijos rūmų at-stovai priėmė rezoliuciją, kuria sveikina drąsų LIETU-VOS siekį atstatyti nepriklausomybę ir ragina JAV pre-zidentą imtis žygių, kad tarp JAV ir Lietuvos vyriausy-bių būtų užmegztų diplomatiniai santykiai.

- JAV MICHIGAN'o valstijos Senatas priėmė rezol-uciją, kuria remia LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ.

Gegužės mėn. 11 d.

- MASKVOS "Memorialo" Draugijos, teisių gynimo grupė ir Draugijos "Rusija-Lietuva" kurimo iniciatyvinė grupė suorganizavo spaudos konferenciją, kurioje dalyva-vė Lietuvos prokuroro pavaduotojas G. Norkūnas ir AT deputatai L.Andrikiene, V.Zemelis ir K. Uoka.

- Iki šios dienos MASKVOJE susirinko daugiau kaip 40.000 "pabėgėlių" iš Lietuvos, jų tarpe daugiau kaip 10.000 rusų.

- LIETUVOS Respublikos AT MT p-kė K. Prunskienė atvyko į Bonn'ą, kur susitiko su kancleriu H. Kohl ir Vokietijos Užsienio Reikalų ministru H.Henscher'iu. Oficialiame komunikate sakoma, kad pokalbis buvo labai vaisingas ir konstruktyvus. K. Prunskienė pažymėjo, jog prieš prasidedant deryboms su SSSR, Lietuvai būtų labai svarbu, kad Vakarai pripažintų respublikos nepriklausomybę.

- LIETUVOS MT p-kės pavaduotojas A. Brazauskas su Lietuvos AT Užsienio Reikalų komisijos p-ko pava-duotoju J. Paleckiu atvyko į Bern'ą. Juos priėmė Feder-aliniose rūmuose Užsienio Reikalų politinis sekretorius Guy Ducrey. Tartasi kultūrinio bendradarbiavimo ir Lie-tuvos specialistų paruošimo reikalais. Pokalbyje dalyvavo politinio departamento p-ko pavaduotojas D. Wolker ir Užsienio Reikalų departamento ekonominio ir finansinio skyriaus direktorius A.Lautenberg. Tą pačią dieną jie buvo pakviesti ŠVEICARIJOS Užsienio Reikalų mi-nistro René Felber'io. Premjeras kalbėjo apie Šveicari-jos vyriausybės ir tautos simpatijas Lietuvai, nors šiuo metu vyriausybė dar negali pripažinti Lietuvos nepri-klausomybės atstatymo.

- ČEKOSLOVAKIJOJE pripažinti LIETUVĄ PAREI-KALAVO ŽMOGAUS TEISIŲ GYNIMO ORGANIZACIJA "CHARTIJA 77".

- JAV Senatas 73 balsais prieš 24 parėmė rezoliuci-ją, raginančią prez. G. Bush'ą nebeiekti SSSR prekybi-nių lengvatų tol, kol SSSR nenutrauks sankcijų LIETUVAI ir nepradės tartis su Lietuvos išrinktaisiais atstovais.

Iki gegužės mėn. 12 d.

- Į LIETUVOS savivaldybių tarybas išrinkti 7894 deputatai, arba 84,6%. Iš jų - lietuvių 85,6%, lenkų - 10,8%, rusų - 2,02%. 2244 deputatai (34,8%) - LKP nariai, 461 deputatas (5,87%) - LKP(SSKP) nariai.

- Prie ŠILUTES rajono karinio komisariato įvyko piketas, ir grupė vyrų grąžino karinius bilietus.

- Nuo birželio pradžios LATVIJOJE nutata įvesti maisto produktų talonų sistemą.

- Viena bendruomenė GRUZIJOS komerciniame ban-ke atidarė LIETUVOS BLOKADOS SĄSKAITĄ.

- ŠVEDIJOS Riksdago Užsienio Politikos Komisija padarė išvadą, kad LIETUVOS parlamentas ir vyriausybė YRA TEISĖTI RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ ATSTOVAI. Tačiau LIETUVOS vyriausybė dar negali efektyviai kont-roluoti savo teritorijos. Todėl Švedija negali pripažinti Lietuvos savarankiška valstybe.

Gegužės mėn. 12 d.

- LIETUVOS valstybinio-visuomeninio Blokados Fon-do sąskaitoje yra 2 milijonai 400.000 rublių.

- LIETUVOS, LATVIJOS ir ESTIJOS respublikų AT pirmininkai V.Landsbergis, A.Gorbunovs ir A.Riutell TALLINN'e priėmė deklaraciją dėl trijų respublikų santar-vės ir bendradarbiavimo, pagal 1934 m. rugsėjo mėn. 1990.X. 31

12 d. ŽENEVOJE sudarytą sutartį ir paskelbtą deklara-ciją. Nuspręsta sukurti BALTIJOS VALSTYBIŲ TARYBĄ, tuo padedant visiškai atstatyti trijų respublikų valstybinę nepriklausomybę. Jie pasiuntė atitinkamus laiškus JAV ir SSSR prezidentams. Kitu pareiškimu jie kreipėsi į EUROPOS Saugumo ir Bendradarbiavimo konferenciją, kad išklaustų jų atstovus ir kad jie galėtų įteikti de-klaraciją ir padaryti pranešimą apie tautas. Taip pat prašoma, kad LIETUVA, LATVIJA ir ESTIJA būtų priim-tos teisėtai tos organizacijos nariais.

Gegužės mėn. 13 d.

- LIETUVOS MT pirmininkė K.Prunskienė, kalbėda-ma apie savo susitikimus su Vakarų valstybių vadovais, pasakė: "Jau patį faktą, kad jų nuožūra Lietuva ir SSSR yra derybų partneriai, galima laikyti ženklu, kad į mus žiūrima kaip į valstybę".

- UKRAINOS sostinėje KIJEVE įvyko demonstracija, reikalaujanti REMTI LIETUVOS RESPUBIKOS NEPRI-KLAUSOMYBĖS PASKELBIMĄ. Dalyvavo apie 20.000 žmonių.

- Buvęs JAV prezidentas Ronald Reagan'as, kalbė-damas Amerikos universitete, kuris jam suteikė garbės daktaro laipsnį, KATEGORIŠKAI PATVIRTINO, kad PA-BALTIJŲ valstybėms turi būti grąžinta NEPRIKLAU-SOMYBĖ. Jo nuomone, Lietuva, Latvija ir Estija turin-čios atgauti savo laisvę ir nepriklausomybę jau vien dėl to, kad jos buvo Sovietų Sąjungos okupuotos SLAP-TO tarptautinio dviejų diktatorių - STALINO IR HITLE-RIO- suokalbčio išdavoje.

Iki gegužės mėn. 14 d.

- LENINGRADO studentai, 24-ių valandų bado streiku priešais KINIJOS konsulatą, paminėjo prieš me-tus įvykusias studentų masines žudynes Pekine, jų de-monstracijos metu. Tas streikas taip pat tapo demonstra-cija PRIEŠ SOVIETŲ VYKDOMĄ LIETUVOS EKONOMI-NĘ BLOKADĄ ir PRIEŠ totalitarinę SSSR sistemą.

Gegužės mėn. 14 d.

- LIETUVOS MT p-kė K. Prunskienė, sugrįžusi iš susitikimų su Vakarų valstybių vadovais G.Bush'u, M. Thatcher, F.Mitterand ir H.Kohl, spaudos konferencijoje Vilniuje pasakė, kad visur patvirtino, JOG KOVO 11-sios dienos AKTAS YRA TEISĖTAS, NEDISKUTUOTINAS, apie atšaukimą niekas negalvoja. Kalbama apie vienaša-lišką veiksmų pristabdymą. K.Prunskienė žurnalistams pasakė, kad Lietuva yra psiruošusi daryti nuolaidų So-vietų Sąjungai jai gyvybinės reikšmės turinčiose srityse: sienų, muitinės ir karinių pajėgų klausimais.

- Nuo ekonominės blokados pradžios iki gegužės mėn. 14 d. LIETUVOS ūkis patyrė apie 36,6 milijono rublių nuostolių. Iš to skaičiaus negauta pelno daugiau kaip už 30 milijonų rublių. Nepagaminta produkcijos ir neatlikta darbų už 150,5 milijono rb. Prastovos sudarė 255.145 žmogaus darbo dienas. Dėl energetinių, kuro ir materialinių išteklių stokos gegužės mėn. 14 d. LI-E-TUVOS pramonės, statybos ir transporto srityse PRI-VERSTINAI NEDIRBO 10.576 žmonės, žemės ūkio įmo-nėse pagrindinio darbo nedirbo 9278 vairuotojai bei me-chanizatoriai.

- Pagal viešosios nuomonės biuro pranešimus, MAS-KVOJE 60% žmonių pasisakė, kad JOKIOMIS APLINKY-BĖMIS NEBŪTŲ NAUDOJAMA KARINĖ JĖGA BALTI-JOS RESPUBLIKOSE, siekiančiose atsiskyrimo nuo SSSR. 57% pasisakė, kad KREMLIAUS prestižas būtų sustiprin-tas, jeigu SSSR pradėtų derybas su LIETUVA.

- LIETUVOS MT pirmininkės pavaduotojas A. Bra-zauskas ir Respublikos AT Užsienio Reikalų komisijos pirmininko pavaduotojas J. Paleckis lankėsi EUROPOS PARLAMENTE Strasboure'je. Susitikimuose su Europos Parlamento frakcijų atstovais buvo aptarta politinė ir ekonominė padėtis LIETUVOJE tarptautiniu aspektu, galimas EUROPOS PARLAMENTO INDĖLIS Į PADĖTIES NORMALIZAVIMĄ, dialogo ir derybų su SSSR vadovybe užmezgimas, HUMANITARINĖS PAGALBOS LIETUVAI organizavimas.

- STRASBOURG'e, EUROPOS PARLAMENTO sesijoje lankėsi LIETUVOS Užsienio Reikalų ministris A. Saudargas, LIETUVOS Respublikos AT Prezidiumo narys G. Vagnorius, AT Užsienio Reikalų Komisijos p-kas E. Zingeris ir tos Komisijos vicep-kas E.Klumbys. Ši oficia-li Lietuvos Respublikos deputatų delegacija Europos Pa-rlamente buvo priimta iškilmingai ir pagarbiai. Atskirai delegaciją priėmė Europos Parlamento p-kas Enrico Ba-ron Crespo. Ji aplankė beveik visas Europos Parlamento politines frakcijas. Delegacija visur informavo apie Lie-tuvos problemas. LIETUVOS deputatai kalbėjosi Europos Taryboje su senatoriumi Louis Jung'u, buvusiu Europos Tarybos pirmininku. Buvo svarstomas klausimas dėl Lie-tuvos Respublikos įstojimo į EUROPOS TARYBĄ. Sureng-toje spaudos konferencijoje apie LIETUVOS padėtį kal-bėjo A. Saudargas.

Iki gegužės mėn. 15 d.

- SVERDLOVSKE (Uralas) veikia nepriklausomas visuomeninis komitetas "UŽ BALTIJOS valstybių lais- vę".

- SSSR žydų bendruomenių ir organizacijų konfede-racijos (VAAD) prezidiumas paskelbė pareiškimą, kuriuo solidarizuojasi su LIETUVOS žydų visuomenės pozicija ir remia žydų aktyvistus, dirbančius LIETUVOS valstybi-niuose organuose, remia LIETUVOS valstybingumo AT-KURIMĄ, kurį paskelbė TEISĖTAI IŠRINKTA LIETUVOS RESPUBLIKOS AT, smerkia SSSR vyriausybės nenorą pradėti dialogą dėl Lietuvos atsiskyrimo nuo SSSR, nu-traukti provokacines akcijas Lietuvoje.

Gegužės mėn. 15 d.

- KAUNE esančio karinio dalinio kareiviai šaudė į du bėgančius vaikus. Vieną jų - septyniolikmetį And-rių Šerpetį- nušovė. Sužeisti du praeiviai.

- LATVIJOS sostinėje RYGOJE "Darbo kolektyvų jungtine taryba" ir "Interfronto taryba" proklamacijose, išmėtytos iš sraigtasparnių, ragino tą dieną sustabdyti fabrikus ir gamyklas, išeiti į gatves ir žygiuoti prie LATVIJOS "TSR" AT rūmų su reikalavimu "ATKURTI Tarybų valdžią". Šią akciją sveikino LATVIJOS kompar-tijos (SSKP platformoje) CK. Pastatą saugojančiai mili-cijai buvo atsiųstas pastiprinimas - Vidaus Reikalų Mi-nisterijos specialioji kariuomenė. Apie 100 uniformuotų ir civiliai aprengtų karių bandė įsiveržti į parlamento rūmus. Mėginimas prasiskverbti į vidų BUVO SUSTABDY-TAS. Buvo perskaitytos streikų dalyvių rezoliucijos, ku-rios pritariama SSSR prezidento įsakams ir teigiama, kad jeigu Nepriklausomybės deklaracijos galiojimas nebus

sustabdytas, su ja nesutinkantys visuomenės judėjimai pradės formuoti respublikoje alternatyvinius valdžios organus. Tą dieną turėjo prasidėti streikai visoje Latvi-joje. Valandos ar pusantros trukmės įsėjamuosius strei-kus paskelbė maždaug 100 įmonių kolektyvai. Dėl prie-šiškos agitacijos iškelta baudžiamoji byla.

- TALLINN'e, ESTIJOS parlamento rūmus užimti maž-daug 5 tukstančius ESTIJOS nepriklausomybės priešu. Šturmuotojai reikalavo, kad kariuomenė panaudotų gink-lus ir išvaikytų parlamentą. Per ESTIJOS radiją paskel-bus pavojų, prie parlamento rūmų atvyko tūkstančiai estų ir juos apgynė.

Iki gegužės mėn. 16 d.

- M. Gorbačiovas viename susitikime su MASKVOS komunistais pasakė, kad staiga nutraukus visus LIETU-VOS su SSSR ryšius, nuostoliai gali būti tokie, kaip Pa-saulinio kare.

- SSSR prezidento įsaku paskelbti negaliojančiais ESTIJOS AT 1990 m. kovo 31 d. nutarimas "Dėl Estijos valstybės statuso" ir LATVIJOS AT 1990 m. gegužės 4 d. deklaracija "Dėl Latvijos Respublikos nepriklausomybės atstatymo".

- KANADOS UKRAINIEČIŲ KONGRESAS kreipėsi į Kanados vyriausybę, kad ši pripažintų LIETUVOS RES-PUBLIKOS VYRIAUSYBĘ ir UZMEGSTŲ DIPLOMATI-NIUS RYŠIUS.

Gegužės mėn. 16 d.

- LIETUVOS Respublikos AT ir vyriausybės pareiški-mas, kuriame rašoma, kad jos, atsižvelgdamos į realiai susiklosčiusią situaciją, siekdamas išvengti įtampas išpli-timo ir neigiamų socialinių bei politinių pasekmių, pa-sirengusios laikinai sustabdyti vienašališką realizavimą tų LIETUVOS Respublikos AT nutarimų, kurie kyla iš Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo aktų ir kurių įgyvendinimas gali būti derybų objektas. Lietuva yra pasirengusi svarstyti klausimą paskelbti pereinamąjį laikotarpį, per kurį būtų visiškai įgyvendinta valstybinė nepriklausomybė.

- LIETUVOS Respublikos AT Prezidiumas priėmė nutarimą dėl Lietuvos atstovų delegavimo į SSSR AT. Tuo siekiama gerinti LIETUVOS ir SSSR santykius.

- LIETUVOS Respublikos AT kreipėsi į I-ąjį RUSI-JOS Federacijos SSR liaudies deputatų suvažiavimą, reikšdama įsitikinimą, kad valstybinių ir ūkinių struktūrų pertvarkos, demokratijos ir tautų apsisprendimo plėtos sąlygomis yra visos prielaidos palaikyti ir plėtoti LIE-TUVOS Respublikos ir RUSIJOS Federacijos geros kai-mynystės santykius, politinius ir kultūrinius ryšius, eko-nominį bendradarbiavimą. Lietuva suinteresuota Rusijos, kaip ir kitų respublikų, ekonomikos stabilumu ir sukes-tėjimu. Siūloma nuo abipusių priekaištų pereiti prie su-pratimo ir bendradarbiavimo.

- LIETUVOS spaudoje paskelbta LKP nacionalinės politikos programa, kuria pritariama LIETUVOS RES-PUBLIKOS AT 1990 m. kovo 11 d. aktui dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės, griežtai smerkiama reakcinga stalinine tautų susiliejimo ir prievartinio asimiliavimo politika, visų tautybių žmonės kviečiami gerbti Lietuvos valstybingumą ir jos įstatymus, pasisakoma už Lietuvos Respublikos valdžios įstaigų paramą lietuviams, gyvenan-tiems SSSR ir Lenkijoje, plėtojant gimtąją kalbą, kultūrą ir švietimą, puoselėjant papročius ir tradicijas.

- BRITANIJOS Užsienio Reikalų ministris Douglas Cherd pareiškė, kad Vakarai bus priversti panaudoti sovietams sankcijas, jeigu PABALTIJYJE bus panaudota karinė jėga.

Iki gegužės mėn. 17 d.

- LIETUVIŲ PEN centras kreipėsi į Tarptautinį PEN Klubą ir į visus jo narius su prašymu netylėti ir akty-viai raginti savo šalių vyriausybes kuo greičiau pripažinti atstatytosios Lietuvos Respublikos valstybinį suvere-numą.

- LKP VILNIAUS miesto komitetas sudarė Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės remimo komisiją, kuri pareiškė, kad Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo aktas bet kokiomis sąlygomis negali būti dery-bų su SSSR vyriausybė objektas.

- KAUNO Politechnikos Institutas priimtas į Tarp-tautinę Studentų Techninės Patirties Mainų Asociaciją.

- ŠALČININKŲ rajono savivaldybė pareiškė, kad vykdys tik SSSR įstatymus. Per keturis šiu metų mėne-sius Šalčininkų rajono 70 pedagogų išstojo iš SSKP: tar-pe jų - 11 mokyklų direktorių ir 10 pirminių partinių organizacijų sekretorių.

- UKRAINOS mieste LVOVE demonstravo apie 10 tūkstančių žmonių, pasisakydami už LIETUVOS NEPRI-KLAUSOMYBĘ.

- KANADOS ministris pirmininkas B. Mulroney žurnalistams pareiškė, jog PABALTIJO respublikų žengi-mas į nepriklausomybę bus svarbi tema per jo susitikimą su SSSR prezidentu.

Gegužės mėn. 17 d.

- LIETUVOJE dėl energetinių, kuro ir medžiaginių išteklių stokos pramonėje, statyboje ir transporte, pri-verstinai nedirbo 10,7 tūkstančių žmonių. Žemės ūkyje nedirbo 7,5 tūkstančiai traktorininkų, krovinių sunkve-žimiių vairuotojų ir kitų mechanizatorių. Visiškai sustojo 4 cukraus fabrikai, Klaipėdos celiuliozės ir kartono kombinatas, Mažeikių naftos perdirbimo gamykla. Nepa-gaminta produkcijos, neatlikta darbų už 300 milijonus rb., negauta pelno 40 milijonų rb. Į Respublikos biud-žetą nepateko 57 milijonai rb.

- LIETUVOS Respublikos MT p-kė Kazimiera Pruns-kienė MASKVOJE susitiko su SSSR prezidentu M. Gor-bačiovu ir jam įteikė Respublikos AT pirmininko V. Landsbergio ir jos pačios gegužės mėn. 16 d. pasirašy-tą pareiškimą, kuriuo siūloma: apsvastyti klausimus dėl Lietuvos Respublikos vakarinių sienų gynybos ir ap-saugos bei ryšių su Kaliningrado (Karaliaučiaus) sriti-mi užtikrinimo, dėl Lietuvos piliečių karinės tarnybos, suderinti abipusius ekonominius ir turtinius santykius ir išsaugoti bei atnaujinti ūkinius ryšius su SSSR part-neriais, išspręsti nekiludomų ryšių su kitomis valstybė-mis ir ekonominiais partneriais klausimą, nustatyti Lie-tuvoje gyvenančių SSSR piliečių socialinių ir tautinių teisių garantijas. Tame susitikime dalyvavo ir SSSR MT pirmininkas N. Ryžkov'as. Prez. M.Gorbačiovas neberei-kalavo, kad LIETUVOS vadovai paklustų Sovietų įstaty-mams, Kremlių patenkims, jeigu Lietuvos Nepriklausomo-mybės Aktas bus tikrai suspenduotas, o ne atšauktas, kaip iki šiol M.Gorbačiovas reikalavo ir, jeigu Lietuva

/ nukelta į 4 psl...../

KULTŪRINIS PUSLAPIS

ATSAKYMAI Į "SIETYNŲ" ANKETĄ

Sigitas Geda

/ tęsinys /

Kas tiesa, tas tiesa: anais laikais iš kultūros buvo uja ma visa krikščioniška atributika, nuotraukose ar kino kadruose bažnyčių kryžiai - ir tie utrijuojami, nutrinami. Ikikriščioniška Lietuva buvo lyg ir mažiau pavojinga. Domėtis budizmu galima buvo Pabaltijy, pavojingiau - Buriatijoje - Mongolijoje. Deja, tik iki tam tikrų ribų. Draudimo ženklai buvo išstatinėti ant kiekvieno kampo, ir ne vienas patiklesnis labai greit į juos atidaužė. Tik iki tam tikro laipsnio ar tik iki tam tikrų ribų buvo leidžiama domėtis ir mistika, ir metafizika, ir astrologija. Leidėjai ir redaktoriai buvo pakankamai treniruoti - jokių sapnų, jokių abstrakcijų, jokių daugiaprasmiškumų, jokios Ezopo kalbos... Net ir nūnai kai kieno pagiriama A. Baltakio eilutė "Patinka man poezija sausa, kaip parakas, kaip parkas žiemą..." buvo ne kas kita, kaip raginimas A. Jonyno - pūsti ir šautuvo tūta... Kokia muzika iš ten sklido, šandien jau niekas nenori prisiminti.

Pradedu galvoti, kad ir šiandieniniai maištai prieš ezopinį kalbėjimą poezijoje jau atsigręžia antruoju savo galu Tiesiogiai įvardintos neveikia nei trispalvės, nei lietuvis, nei mariojos. Dalykas tas, kad poezija pačia savo prigimtimi reiškia ne tą, ką reiškia tiesioginiai suprantami žodžiai ir sakiniai. Žmogus skaito tekstą ir ... absoliučiai nesupranta, kad tenai viskas kitaip. Be daugelio paslapčių, poezija dar yra ir liks graži mišlė bei apgaulė - nemokšoms.

Mitologija numo buvo tautos šaknų ieškojimas, tačiau tai nereiškė, kad šiose šaknyse mes ir žadame visą savo amželi tūnoti. Geresnius mano amžiaus menininkus išgelbėjo atvirybė visų tautų ir visų laikų kultūrai, stiliams, pasaulėvokoms. Tik per mitologiją mūsų poezija grįžo į savas tradicijas, atsikratė viso pokario šlamšto.

Beje, visi geriausi pasaulio poetai yra mitologiški. Jeigu jie nesiremia tautine mitologija, tai remiasi graikais arba romėnais, arba savo vaikyste, kuri savo ruožtu yra ne kas kitas, kaip dar vienas Adomo ir Ievos variantas, dar viena neįvardinta mito versija.

Vienai ar kitaip, tik mitologiškai apmąstomas pasaulis tampa universalus, gyvas, sulingas, vitališkas. Tik gal čia ne tiek ieškota mitologijos, kiek mitologiskumo, t.y. gyvų archetipų atsikartojimo, pasireiškimo mūsų kasdienybėje. Pavyzdžiui, žmogus aria ar kasa žemę. Mitologiškai žvelgiant, čia galima išžiūrėti šventą žmogaus ryšį su motina žeme. Žinoma, kai jis girtas sėda į suodiną traktorių ir lekia per tą pačią žemę, baisingai ją draskydamas, tai jokio šventumo nėra su žiburiu nesurasi. Mitologija yra pasaulio ir kosmoso sakralumo samprata, sistema. Krikščionybė ir kitos religijos ar tų religijų atšakos čia nieko nepakeitė. Visas Donelaitis nuo pradžios iki pabaigos yra ir mitologiškas, ir krikščioniškas. Socialistinio meno patirtis čia ne itin ką pasakė. Koks nors Petrovas-Vodkinas, dar tikėdamas šviesia ateitimi, piešė savo moteris ikonų stiliumi, Šagalas vaizdavo Leniną, skraidintį aukštyn kojomis viršum šiaudinių rusų kaimo stogų, o Filonovas jau matė žmonių veiduose ne ką kita, kaip naujojo satanizmo apraiškas. Lietuviai ir kitos šviežiai iškeptos socrespublikos bandė kurti ir pagal tariamos - aukštyn kojom apverstos mitologijos kanonus. Kas iš to išejo? Mes tą jau gerai žinome. Socialistinės mitologijos sėdevnų surukta ir lietuvių poezijoje. Gaila, kad dabartiniai pradinukai jų nemokomi: "Lekia ŽiŲsas, baltas visas, / Sėdi vytras, rankoj vairas, / Ant galvos plaukai rudi, / Draugas Stalinas širdy..."

Senoji, tradicinė mitologijoj daug žaismės, bet ir daug tragizmo. Jinai ir man padėjo suvokti pasaulį nuo pat pradmenų, hierarchinę kosmoso tvarką, darną, gamtos moralumą.

Priklausiau prie tų žmonių, kurie ieškojo ne antide-miurgo, o tikrojo pasaulio kūrėjo, statytojo. Tiesa, supran tu ir tuos, kurie aiškinasi pasaulį iš kito galo arba nori į viską žiūrėti per iškreiptą, išvirkščią ar sudaužytą veidrodį. Kažkas yra pastebėjęs, kad negalima buvo labiau iš žmogaus pasitycioti, kaip kad Darvinas - kildinti mus iš beždžionės. Dar klaikesnis paveikslas, deja, yra kalėjime prirakinta beždžionė, žaidžianti sudaužytu veidrodžiu arba jo sukėmis. Ar verta, ar moralu iš to juoktis, tą smerkti? Po markizo de Sado sunku nustebinti pasaulį kokiomis nors šlykštybėmis.

Gailėsčio, kančios, elementaraus žmogiškumo grūdas sieja mus su tokia nemadinga sąvoka, kaip Amžinybė. Jeigu jos nėra, ją paneigia, jeigu iš jos pasityciuoja patys menininkai, kūrėjai, tai kam tada reikalingas jų menas? Pasaulyje jau būta galingų eretikų, vizionierių, regėtojų ir kerėtojų, kuriuos sunku pralenkti. Mitologija leido man šiek tiek juos suprasti - Dante, J. Boschą, S. Dalį, P. Delvo ar R. Magrit. Kiti, žinoma, gali rinktis kitus.

Visi šie anuomet nemadingi dalykai, nemadingos asmenybės (pridurkime dar Bilhaną, F. Villoną, senovės kinų dausus) nei man, nei mano kolegoms netrukdė suvokti, kas dedasi aplink, kokiais laikais ir kioje šalyje mes gyvename, koki istorinį paveldą turime. Priklausiau prie tų, kurie dievino ir Sarbievijų, ir D. Pošką, ir A. Mickevičių, ir J. Baltrušaitį, ir J. Kossu-Aleksandriškį, skaičiau knygas, visas įimanomas studijas apie Vytautą Didįjį, Barborą Radvilaitę, lietuvių-švedų karus ar 1831-1833, 1863-1864 metų sukilimus, J. Basanavičių ar V. Kudirką. Estetais, modernistais ar kosmopolitais mes buvome pravardžiuojami tik nomenklatūrinių lietuvių sluoksniuose, kurie darbovietėse sėdėjo po Lenino portretais, o savo vilose prie židinio būdavo prisikėlę po lietuvišką Vyti! Į savo kūrybą jiems būdavo leidžiama įterpti ir vieną kitą tautinį obalsį ir katalikišką terminą. Dėl to jie ir dabar populiariausi Lietuvoje. Kaip bebūtų keista, bet lietuviškieji kolaborantai labiausiai tiko ir raudo-nosioms, ir kito plauko lietuviškoms dayatkom. Tikro meno, tikrų ieškojimų nereikėjo nei anksčiau, nei dabar. Dristu tvirtinti, kad jų dar ilgai Lietuvoje neprireiks. Lietuvių kultūrinis storžieviskumas - irgi ypatingos rūšies. Jeigu kas nors dabar lietuviams leistų demokratiškai išsirinkti sau vadą, neabejoju, kad didžiama balsuotų už galingą bolševiką, viešai visą gyvenimą garbinusį antikristą, bet slapta pasisnabzdantį su konservatyviu katalikų hierarchu. Tokia jau mūsų tikrovė, ir nėra čia ko povo plunksnomis kaisytis. Mes nesam tauta, mes likom ypatingomis sąlygomis, Mičiurino metodais išvesta veisle. Tautos ir kultūros mūmyse - tėra tikta likučiai. Panašiai, kaip architektūros likučiai gražiausiose mūsų miestuose, gamtovaizdžio likučiai gražiausiose mūsų drausti-

niuose. Kodėl? Todėl, kad visur ir visados čia buvo leidžiama MEDŽIOTI.

Kai prasidėjo pertvarka, ir mano amžiaus žmonės ėmė viešai šnekėti apie tai, kas dėjosi ir dedasi mūsų krašte, literatūroje, vienas didelis redaktorius ir prasarė: "Aha, dabar mes pamatėme, kas jūs tokie iš tikrųjų!..." Kitaip sakant, katytė iškišo nagelius. Ar ilgam? Dievas žino, bet baisu buvo pagalyvoti, kad taip žmogus ir baigsi gyvenimėli, niekad viešai neiškišęs savojo nago. Tegul ir nelabai gražiai jis atrodo.

Nepriskiriu savęs prie tų menininkų, kuriems "saugumas suėdė gyvenimą, sutrukdė parašyti suplanuotas knygas" ar pan. Dar velionis A. Miškinis yra pastebėjęs, kad jį ir ne vieną jo kartos poetą suformavo konfliktas su esama visuomene. Mane irgi suformavo konfliktas, vienaip ar kitaip tą bevadintum, vienokia ar kitokia santvarka Lietuvoje būtų buvusi. Saugumas, tegaliu pasakyti ranką prie širdies pridėjęs, tik giliai izeidė ir pažemino mane. Esama ribų, kada net pelės negalima žeminti, - priešingu atveju, jinai šoks ir išdrėks tau akis. Taip atsitiko su visa sovietų valdžia Lietuvoje ir svečiose šalyse, taip atsitiko su visa tauta. Jinai buvo pernelyg izeista ir pažeminta. Netekusi orumo, jinai perėjo į priverstinę gintį, juridiniais terminais šnekant. Priverstinė gintis - tai jau daugiau iš visos žmonijos ir gyvūnijos patirties šioje žemėje terminų. Pralaimėjusi priverstinės ginties situacijoje, tauta, rūšis, veislė rezignuoja. Tolesnis jos likimas sunkiai pranašaujamas ar projektuojamas. Nors ir čia tebegalioja senasis: "Viespaties keliai nežinomi!" Rusai nėra garantuoti, kad vieną gražų rytą atsibudę čiuvašai arba jakutai nepaklūs Kremliuje ant stalo "Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos". Vėl teks gintis, meluoti, perrenginėti desantininkus milicininkais, pateikti milijardines išpirklos sumas ir t.t., ir t.t. Išties, jeigu kas pasaulyje nelaimings, tai doras rusų žmogus. Nėra kas prieš Viešpatį užtartų jo sielą.

Tegul kiekviena tauta susiskaiciuoja savo nuodėmes, o mes, lietuviai, pirmiausia susiskaiciuokime savas. Žarstyti ugnį svetimoms, t.y. mūsų rankomis buvo išmokta kaip niekad. Vokiečiai čia pasirodę tik naivūs kūdikiai. Aš pats gerai prisimenu, kaip mane šokdino vos ne bendraamžiai lietuviški šunėkai, sėdėję ir rūmuose, į kuriuos vadas ranka rodo, ir kituose, pro kurių stiklus tik iš vienos pusės matoma. Ir visai neseniai - 1986-1987, jau pertvarkos metais, kai norėjau paskelbti savo sonetų ciklą "Maironio mirtis". Man regis, dar neatėjo laikas viską savo vardais įvardinti, juolab, kad ir šokdintojai jau persitvarkė, visi už Lietuvą, visi už demokratiją... Kiek neapykantos, paniekos ir pagiežos menui ir kūrybai, tuo pačiu tautai ir jos žmonėms sklido iš šių rūmų, kurie dabar norėtų atsiriboti vieni nuo kitų, kaip vytras nuo žmonos. Kas bent mažiausio reikalo su jais (ne savo noru) yra turėjęs, aiškiai patyrė - tiedvi ištaigos dirbo ranka rankon. Sykiu užgimė, sykiu turėtų ir numirt. Niekumet lietuvių tauta jomis netikės.

Ir dar vienas pastebėjimas ta proga. Dabar Lietuvoje populiarus atgailaujančio komunisto tipas. Bet kas tai per atgaila? Katalikiškalietuvių tauta, kiekvienas jos žmogus, sulig šv. Evangeliją, kėnčia ir atgailauja už visos žmonijos, pirmine Adomo ir Ievos nuodėme! Ir jokio galo tai atgailai nematyti. O mūsų komunistai savo kaltes, regis, jau bus išpirkę (ir visą tautą apgavę) vienu atgailos akto paskelbimu. Ar galima atgailauti per "Tiesos" laikraštį? Užsinerit kilpą ant kaklo - gal ir būtų tikroji jų atgaila, deja, žudosi, deginasi tik dorieji lietuviai, o nedoruosius velnias toliau nešasi ant savo kupros. Tikėkimes, kad į pragarą...

Didžiausias "mitologinis" mūsų amžiaus patyrimas buvo tas, kad patsai gyvenimas mus atgrėžė į antimitologiją - išsigimimą, karikatūrą, satanizmą. Kad ir kokiam bokšte gyventum, vieną dieną gali būti išbloktas iš jo į šitą pasaulį. Ir visgi: jeigu man reikėtų burti, pranašauti apie būsimą Lietuvą, jos kultūros viziją, aš nepasikliaučiau čia nė vienu čigonu. Norėčiau apimti ir priešmin-dauginę Lietuvą, ir visą LDK su jos ekspansija (kultūrine) į Rytus bei Vakarus, ir XIX amžių, ir Biliūną, Čiurlionį, Vaižgantą, Vaičiulaitį. Tai, kas surukta ir kuriama čia, Sibire, visuose pasaulio kraštuose, baigiant netgi antikristo variacijomis. Tikiu, kad ateities Lietuvos išliks tiek, kiek išliks kultūros, o kultūros išliks tiek, kiek išliks Lietuvos.

Regisi, kad esam atėję iš dangaus (M.K. Čiurlionis), bet krikštyti žeme. 1990.05.07.

Iš skyriaus "Atodangos":

PARTIZANO MALDA PRIEŠ KAUTYNES

Gyvybės ir mirties Viešpatie, Tu suskaitei mano dienas pirm negu aš pradėjau gyventi. Tu esi mano gal - vintojas ir apgynėjas iš pat jaunų dienų. Ar pridera man šiandien bijoti, kad tavo neįstiriamoji galia veda mane, ištikimą Tėvynės sūnų, į kruvinas kautynes. Jeigu norėsi Tu mane iš mirties pavojaus išgelbėti ir mano gyvybę bei sveikatą apsaugoti, tai šlovinsiu aš Tavo garbę. Jeigu Tu kitaip nusprendei, - teįvyksta Tavo šventoji valia. Tau atsiduodu aš, priimk mane į savo amžinąją ramybę.

Leisk man, Viešpatie, kaip garbės vyrui, kaip geram krikščioniui, kaip nemarybės paveldėtojui, narsiai kovoti su kovojančiais, žmoniškai elgtis su nugalėtu.

Laimink mūsų vadų akyumą ir patyrimą. Apdova - nok pasisekimu jų sumanymus bei žygius. Šuteik man ir mano broliams drąsos, narsumo ir ištikimybės, o mūsų partizanams garbingąjį laimėjimą. Amen.

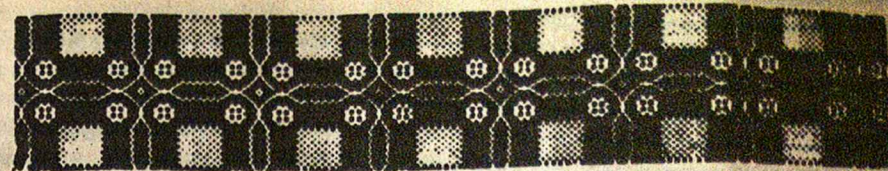
UŽ SUŽEISTUOSIUS

Pasigallėk, geriausias Viešpatie, sužeistųjų. Tu būk jų gydytojas ir ramintojas. Palengvink jųjū sopulius ir stiprink juos ligos patalė tikėjimu į Tavo pagalbą. Išklauyk, gailėstingiausias, jų maldų. Leisk jiems pasveikti ir kuo greičiausiai sugrįžti į mūsų eiles.

O tuos, kuriuos Tu mirties ranka nori išvaduoti iš kančių, stiprink ir ramink paskutinėje gyvenimo valandoje. Leisk jiems taikoje su Tavimi mirties angelą sekti. Leisk jiems gyvu tikėjimu į mūsų Išganytoją, kryžiaus mirtimi mirties baisumą nugalėjusi, amžinybės keliu eiti, kad jie tenai, danguje, gautų gerųjų kovotojų vainiką.

Tavaisiais, Viešpatie, mes norime būti gyvi ir mirę. Amen.

/ IŠ SIETYNAS, nr.IX. /

LIETUVOS. LATVIJOS IR ESTIJOS KELIAI Į LAISVĘ.

Vytautas Skuodis

(Svarbesnių įvykių kronika: 1990 metų gegužės mėn.)

/ tęsinys /

/.....atkelta iš 3 psl./

su tuo sutiktų, tai atsivertų kelias ilgomis deryboms.

- VILNIUJE prie Lietuvos Respublikos AT rūmų susirinko apie 10.000 žmonių, demonstruojančių pūr Lietuvos nepriklausomybę. Jie reikalavo, kad pasitrauktų vyriausybė ir būtų sudaryta nauja vyriausybė. LIETUVOS Respublikos AT pirmininkui V.Landsbergiui per radiją paprašius apginti parlamento rūmus, susirinko maždaug 10.000 lietuvių. Vieni kalbas sakė, kiti dainavo. Milicijai ir SAJŲDŽIO žaliiesiems pavyko apsaugoti koridorių, skyrusį tas dvi minias.

- GRUZIJOS Raudonasis Kryžius paruošė ir išsiuntė lėktuvais 14 tonų labdaros siuntą, kurią sudaro medikamentai, tvarstomoji medžiaga, kitą dalį - maisto produktai.

- KIJEVE vyko steigiamais UKRAINOS Lietuvių Kultūros Bičiulių Draugijos, pasivadinusios MAIRONIO vardu, susirinkimas.

- Buvusieji JAV prezidentai R.Reagan ir R.Nixon labai aiškiai ir griežtai pasisakė už PABALTIJŲ tautų laisvę.

- JAV kongresmenas Bill Schuette parašė laišką JAV ir SSSR prezidentams, ragindamas juos pripažinti Lietuvos vyriausybę.

Iki gegužės mėn. 18 d.

- LIETUVOS Respublikos atstovybė Maskvoje pradėjo leisti kasdieninį biuletinį apie padėtį Lietuvoje. Jį daugina ir platina Maskvos MEMORIAL draugija. Maskviečiai iš savo santaupų, o dažniausiai -iš pensijų - aukoja LIETUVOS antiblokadiniam fondui.

- LIETUVOS MT pirmininkės pavaduotojas A. Brazauskas ir Respublikos AT Užsienio Reikalų komisijos pirmininko pavaduotojas J.Paleckis VOKIETIJOJE, Bonn'oje susitiko su visų VFR Bundestago partijų atstovais, su Bundestago Užsienių Reikalų komisijos komiteto paku H.Ftercken ir tarėsi dėl ryšių išplėtimo tarp dviejų šalių parlamentų ir jų komisijų; Duesseldorf'e kalbėtasi su Šiaurės Rhein'o- Westfalijos Žemės Ekonomikos ministeriu R.Jochinsen, Duesburg'e - su VFR bankų atstovais. Aptartos galimybės išplėsti ekonominius ir finansinius ryšius.

- LIETUVOS Respublikos MT p-kė K.Prunskienė per trumpą laiką aplankiusi daug svarbiausių pasaulio valstybių vadovų ir su jais kalbėjusi ilgai ir išsamiai, Guinness'o rekordų knygos redakcijos duomenimis, pasiekė rekordą pasaulio politinėje istorijoje.

- Sustojo TELŠIŲ mšinių gamykla. Negaudama jos gaminamų mechanizmų, sustojo kai kurios gamyklos Frunzėje ir Leningrade.

- LIETUVOS krautuvėse mėsa parduodama tik Lietuvos pasūs turintiems asmenims.

- LIETUVOJE ekonominės blokados sąlygomis įmonės, ūkiai, organizacijos imasi iniciatyvos plėtoti tiesioginius ryšius su partneriais už Lietuvos ribų, viršplaninę produkciją keičia į reikalingus gaminius.

- Į LIETUVĄ atvyko DANIJOS Raudonojo Kryžiaus generalinis direktorius P.Eigil.

- Pirmieji užsieniečiai, priėmę LIETUVOS pilietybę, yra JAV piliečiai Rita Dapkutė ir Aidas Palubinskas.

- ESTIJOS Respublikos MT p-kas Edgar Savisaar raštu kreipėsi į Maskvoje viešintį JAV Valstybės Sekretorių J.Baker, prašydamas pokalbių su M. Gorbačiovu, įjungti ir klausimus apie PABALTIJĄ.

- LENINGRADE pradėjo veikti LIETUVOS RĖMIMO KOMITETAS.

- Draugišką pagalbą blokadinei Lietuvai pasiūlė GRUZIJOS Tbiliso Universiteto studentų profsąjunga: 20-čiai lietuvių studentų šeimų nemokamą poilsį visos vasaros sezonui geriausiose Kaukazo gydyklose.

- MASKVOJE įvyko susitikimas LIETUVOS MT p-kės K.Prunskienės ir JAV Valstybės Sekretoriaus James Baker. Pastarasis ragino suspenduoti Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės Deklaraciją, kad galėtų prasidėti derybos su SSSR vyriausybe.

- MASKVOJE JAV Valstybės Sekretorių J. Baker SSSR Užsienio Reikalų ministeriui E.Ševardnadzei pasakė, kad jo vyriausybės laikysena PABALTIJŲ atžvilgiu neleidžia suteikti jos taip norimo statuso prekybos su JAV srityje. Panašiai prieš dvi dienas spaudos konferencijoje pasisakė ir JAV prezidentas G.Bush.

- BRITANIJOS premjerė Margaret Thatcher nusiuntė M.Gorbačioviui telegramą, siūlydama jam atsakyti nuo Lietuvai pareikšto ultimatumo. Manoma, kad tai ji padarė paveikta susitikimo su Lietuvos premjere K. Prunskiene.

- Popiežius JONAS PAULIUS II vėl ragino Baltijos valstybes derėtis su SSSR dėl nepriklausomybės. Jo nuomone, Respublikų teisės turi būti derinamos su Gorbačiovo ekonominio ir politinio laisvėjimo proceso įgyvendinimo pavojais.

- JAV Atstovų Rūmų Užsienio Reikalų Komiteto vadovaujantis narys kongresmenas William S.Broomfield pasakė, jog JAV turėtų pasiūlyti LIETUVOS RESPUBLIKĄ NARIU Į JUNGTINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJĄ.

Gegužės mėn. 18 d.

- VILNIUJE prasidėjo LIETUVOS Kultūros Kongresas, kurį išrinkta 1500 delegatų, pakviesta 3.000 svečių. Tarpe jų - 300 iš užsienio, tačiau nė vienas negavo vizos įvažiuoti į SSSR kaip to Kongreso svečias. Popiežius JONAS PAULIUS II Kongresui atsiuntė pasveikinimą.

- SOVIETŲ kariškiai - DIDŽIOJO TĖVYNĖS KARŲ, SSSR ginkluotųjų pajėgų kariai - "internacionalistai" savo pareiškime, adresuotame LIETUVOS "TSR" AT ir LIETUVOS "TSR" MT išvardijo visą eilę reikalavimų. Jų tarpe: grąžinti visiems kariškiams rinkimų teisę, ap rūpinti butais kadrinių, atsargos ir dimisijos karininkų šeimas, panaikinti lengvatų apribojimą karo, ginkluotųjų pajėgų veteranams ir kariamais internacionalistams, išformuoti krašto apsaugos kariuomenę, Šaulių Sąjungos būrius ir kitas sukarintas organizacijas, ir kt.

/ bus daugiau /

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Karagandos lagerių centras "Dolenka" - baigiama sunaikinti.
/Nuotraukos darytos šią vasarą/

Gulago lagerių žemėje prie simbolinio Tėčio kapo. Šalimasis du jaunuoliai, ekspedicijos dalyviai, su tautinėmis vėliavomis.

IŠTRAUKA IŠ LAIŠKO

"...Svarbiausiu reikalu laikau tai, kad galėjau ir sugebėjau išvykti į Kazachstano kraštą, Karagandos sritį, aplankyti Karagandos, Balchaso ir Džes-kazgano lagerius. Kitaip sakant, GULAGO vietas. Ką mačiau, girdėjau, tai nemoku aprašyti. Tai siaubas. Vakaraš grįžę iš apžiūros vietų, negalėdavo me ilgai užmigti. Ir man, brolau, daug mačiusiam visko, darosi baisu. Nors daug žinojau apie GULAGĄ bet tai, ką pajutau ten vietoje, supratau to raudonojo šėtono veiklos nežmo niškumą, jo vaisius ir susi pažinau su palikimu.

Dabar lageriai baigiami sunaikinti. Mat, šėtonas nori viską sunaikinti, kad žmonės negalėtų sužinoti tikros tiesos apie jo piktus ir blogus darbus. Tas pats šėtonas tūno ten pat ir yra nebylus. Kalbėjomės su ten dirbusiais kalinių prižiūrėtojais, kitais darbuotojais. Juk jie ten gyvena. Tai blogi žmonės. Tose pat vietose - gyvenvietėse gyvena ir bausmes atlikę žmonės, buvę kaliniai. Tai va, koks GULAGO krašto darbas. Ten įvairiausių tautybių žmonės. GULA-

GAS pradėtas kurti buvo 1933 metais. Pirmieji politiniai kaliniai ir GULAGO statytojai buvo japonų belaisviai, kurių kaulai su visų kitų mirusiųjų kalinių kaulais dūlėja ištisuose kapinynuose. Šių kapų niekas neprižiūri, niekas jiems kryžių nestatė, niekas gėlės nesodino. Dabar juos nori irgi sunaikinti. Taigi, vienur stato namus, tiesia kelius, geležinkelius. Siaubas ima kai eini žeme ir matai žmonių kaulus besimėtančius. Ne, šėtono blogi darbai nebus nuslėpti, nes ten gyvena žmonės, buvę kaliniai ir jie viską žino...

.....
Buvau laimingas, kai pakliuvau į ekspediciją. Žinojau tik vieną: 1) reikia sveikatos, 2) reikia ištvermės, kantrybės. Įveikiau viską, nes turėjau tikslą, kaip nors mažą dalelytę sužinoti apie mūsų nelaimingą tėtį. Jo pėdsakais tikrai sekiau, nes jutau jo dvasią ir ji visą laiką buvo šalia manęs. Tačiau surast lagerio, kuriame buvo, o tuo pačiu kapus, kur ilsisi - nepavyko. Archyvai lagerio žadėjo paieškoti ir man prisiųs žinoti po 2-jų mėnesių. Tokiu būdu didžiuliuose kapinynuose

BE KALTĖS

/ Autorius praleido 15 metų Sibire, tremtyje ir lageriuose. Spausdiname ištrauką iš neseniai Lietuvoje pasirodžiusios jo knygos. Red. /

/ tęsinys /

--Ar žinai, kad Šileika jau suimtas ir prisipažino, jog sabotazą vykdė tavo nurodymu?-- piktai paklausė Filimonovas. -- Pats pažiūrėk - diskinio pjūklą dantys užgalsti kabliukais! Ir tu žinai, kodėl taip, nes kaip tik tu davei Šileikai nurodymą taip galsti. Ir kirvis tyčia Šileikos taip buvai nutekintas. Dabar tau belieka tik patvirtinti tai, ką Šileika jau atvirai prisipažino. Juk tai grupinis sabotazas! Tai net ir už antitarybines kalbas didesnis nusikaltimas...

Felicijus Šileika, Lietuvoje buvęs girininku, labai tvirtų pažiūrų žmogus, statybos ceche ilgokai dirbo gateristu, galasdavo ne tik diskini pjūklą, bet ir visus gaterio pjūklus. Stengėsi kaip įmanymamas, nes pats jais pjaudavo įvairią statybinę medžiagą ir malkas, pats buvo suinteresuotas, kad pjūklai būtų aštrūs. Jokia mintis apie sabotazą nei man, nei tikriausiai jam, nė į galvą nebuvo atėjusi. Be to, Šileika tą darbą išmanė daug geriau už mane ir nebūtų klausęs mano patarimo. Aš tada negalėjau žinoti, ar mano tautietis Felicijus Šileika tikrai suimtas. Vėliau sužinojau, kad suėmė jį tik po poros metų. Bet aš buvau šventai įsitikinęs, kad Šileika jokių būdu neprisipažintų to, ko niekad nebuvo, t.y. kad užsiiminėjęs sabotazu ir daręs tai Gustainio nurodymu. Todėl griežtai atmetčiau kaltinimą, kad diskinis pjūklas ir kirvis negerai išgalstas sabotazo tikslais ir mano nurodymais. Išvestas iš kantrybės, išdrožiau:

- Jokių mano sabotazinių veiksmų ne tik šioje planetoje, bet ir Mėnulyje nerastite, nebent patys ką nors sufarikuosite...

Tardytojas supyko ir pagrasino karceriu. Bet aš jau tylėjau, nesiginčijau.

Nieko su tuo pjūklų ir kirviu nepasiekęs, jis perskaitė kaip suredagavęs mano prisipažinimą dėl gyvenimo Lietuvoje ir tremtyje. Pajutau, kad jo redakcija yra mano nenaudai, viskas nukreipta taip, kad kalbama ne apie gyvenimą Lietuvoje, o apie gyvenimą buržuaziniuose kraštuose apskritai. Bet ginčytis nenorėjau, kad jis vis vien

1990.X.31

ilsisi milijonai žmonių, nežinomų žmonių. Juose buvo paruoštas simbolinis ir tėtiui kapas, ir mano siela susiliejo su juo. Pasi-meldžiau, atsisveikinau ir žiupsnelį žemės parsivežiau namo.

Namuose ilgai ilsėjau ir nutariau, kad daugiau į panašias keliones nesileist, nes tam aš jau mažai teturiu jėgų.

Dabartiniu metu surinkta ekspedicijos medžiaga apdorojama ir filmo juosta išeis šį rudenį. Turiu pasakyti Tau, kad ten daug nudirbta aiškinant lagerių kilmę, tikslą ir žmonių naikinimą. Bus, man rodos, parodytas pasauliui tikras vaizdas apie blogį ir neįpasakytą žiaurumą.

... Kaip matai, siunčiu 9 nuotraukas. Nekokios jos, bet vistik šį tą jos Tau pasakys. Pas mus dabar nėra gero foto popieriaus, o iš blogo materijolo kažko nepaderysi. Kai gausi šį laišką, tuoj parašyk man, nes aš dar turiu nuotraukų, tai kitu laišku pasiųsiu. Dabar neaišku, o gal negauni? Žodžiu, visko gali būti...

Visiems, visiems daug gerų dienų - Jūsų Romas!

● Pagerbtas tėviškėje rašytojas MARIUS KATILIŠKIS 75-tojo gimtadienio proga. Š.m. gruodžio 17 d. sueina 10 m. nuo jo mirties Lėmonte, IL., JAV. Prie Ža-

nieko nepakeis, tik ilgiau mane kankins. Jau buvau susigvenęs su mintimi, kad dešimties metų bausmės neišvengsiu, o didesnių tais laikais nebuvo, išskyrus retais atvejais taikomą mirties bausmę. Dantis sukandęs pasirašiau protokolą ir laukiau, ką dar sugalvos tas jaunas tardytojas.

- Dabar tu man atsakyk, - vėl prabilo jis, - kodėl nepabėgai iš Lietuvos kartu su Smetona? Juk tu nesi prasciokelis, kuris nieko neišmano. Turėjai žinoti ir žinojai, kad tokius kaip tu mes naikiname! Kaip liaudies priešus. Kurių vėlnių pasilikai?

- Norėjau būti drauge su savo liaudimi, dalytis su ja ne tik džiaugsmais, bet ir vargais, - paaiškinau tikrą savo pasilikimo priežastį.

Tai ne paaiškinimas! - nesutiko tardytojas. - Aš žinau tikrąją tavo pasilikimo priežastį ir galiu ją pasakyti: tu pasilikai, nes gavai uždavinį varyti sabotazą ir šnipinėti Tarybų Sąjungoje. Ne liaudis rūpi liaudies priešams, o šnipinėjimas, sabotazas ir visoks kenkimas tai liaudžiai...

- Aš nesu liaudies priešas, nes ir pats esu iš jos kilęs, - bandžiau aiškintis.

-Tu nesi liaudies priešas? - nustebo tardytojas. - Juk pats prisipažinai ir savo parašu patvirtinai, kad esi klasinis, vadinasi, ir liaudies, priešas! Tu buvai liaudies priešas dar negimęs, nes tavo tėvai naudojos samdomuoju darbu, taigi, jie buvo klasiniai, priešai. Be to, tu pats prisipažinai samdęs tarnaitę, vadinasi, išnaudojai žmones, vadinasi, esi liaudies priešas. Ir dabar aš turiu su tavim terliotis, kai ir taip daugybė darbo.

Ligtol niekuomet nebuvo atėję į galvą, kad mano pasilikimas Lietuvoje 1940 metais galėjo būti traktuojamas kaip užduotis kenkti Tarybų valdžiai ar kažkam šnipinėti. Nejaugi tardytojas galėjo iš tikrųjų mane tokiais nusikalstamais darbais įtarti? Jis atrodė labai pasipiktinęs mano praeitimi. Rodydamas du storus aplankus, jis tikino, kad tai mano šnipinėjimo dokumentacija.

- Dokumentais patvirtintų faktų tu neišsiginai, juk pats prisipažinai, kad Londone buvai. Prisipažinai, kad tenai ir Čerčilį matei... Dabar papasakok, kaip tu, asmeniškai Čerčilio pavedimu, važinėjai į karinę bazę Maltoje karą laivų skaiciuoti, - reikalavo tardytojas. - Juk tu esi Čerčilio šnipas, mes turime patvirtinančių dokumentų. Žinoma, jis neturėjo jokių dokumentų apie mano tariamą šnipinėjimą, nes jį negalėjo būti. Net suabejojau, ar mes vinodai suprantam šnipinėjimą. Jis mėgino įrodyti, kad studijos Heidelbergo ir Paryžiaus universitetuose, sve-timų kalbų mokėjimas, pažintys su konsulais ir diplomatais - tai yra šnipinėjimas! Nuleidau rankas, nes jau neturėjau ką sakyti. Kartą iš ryto pas jį užėjo draugas, apsi-rėngęs jūrininko uniforma. Trumpai su savo svečiu pasikalbėjęs, Filimonovas parodė, kad mane ir tarė:

- Tai stambus tarptautinis šnipas, bet nenori, bjaury-

garės, Katiliškių kaime, jo šeimos buvusioje sodybos vietovėje pastatytas tautodailininko A. Juškos sukurtas koplytstulpis.

Su jo gyvenimu ir kūryba supažindino Joniškio Kultūros ir Istorijos Muziejuje įtengta paroda, sūnėnas žurnalistas V. Vaitkus, rajono atstovai, svečiai iš Vilniaus - filologijos daktaras A. Samulionis ir docentė E. Bukelienė, vietinio literatų sambūrio "Audruvė" atstovai. Surengtame literatūros vakare Mariaus Katiliškio kūrinių ištraukas skaitė aktorius Kazys Tumkevičius. Režisiorius Raimondas Vabalas, "Miškais ateina ruduo" M. Katiliškio romanu pasinaudojant, suka filmą ir supažindino svečius su darbų eiga.

● Jokūbavo parke šią vasarą buvo atidengtas paminklinis akmuo antrajam Lietuvos prezidentui ALEK-SANDRUI STULGINSKIUI. Lietuvoje keliauja ir paroda apie prez. Aleksandro Stulginskio gyvenimą. Išsamios parodos originalai randasi Čikagoje ir ši keliaujanti paroda buvo atidaryta M.K. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo Centre.

Parodą gali užsisakyti JAV ir Kanados lietuvių kolonijos per Lituanistikos Tyrimų ir Studijų Centrą, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, tel: (312) 434-4545.

bė, prisipažinti!

- Jesli vrag ne sdajotsia, jevo uničtožjut! - priminė tardytojui Maksimo Gorkio frazę tas jūrininko drabužiais apsirengęs svečias.

Dar porą dienų tardytojas su manim žaidė, kaip katinas su pagauta pele, turbūt ir pats nelabai tikėdamas iš manęs padaryti šnipą. Už tai, kad neprisipažistu, jis grąsino man kailį nudirbti, karceryje gyva supūdyti. Neišken-tęs jam ir pasakiau, kad visi šie tardymo seansai man primena katino žaidimą su pele: kada jis panorės, tada pelę ir suės. Šikart jis nesupyko, net nusijuokė.

Netekęs vilties prikergti man šnipinėjimą, tardytojas šios minties atsakė.

Apie porą mėnesių išsėdėjau vidaus kalėjimo kameroje daugybę kartų lankiausi tardytojo kabinete. Dovydas, Siu-niakas ir Rastenis kiek galėdami stiprino mano jėgas, nuo savęs atitraukdami kąsni iš gaunamų siuntinėlių. Tačiau aš ėjau silpnyn ir menkyn, nors niekuo labai nesi-skundžiau. Tik tą savo gyvenimo laikotarpį ilgesnį laiką buvau nesiskutęs ir gavau pamatyti, kokios spalvos mano barzda. Plaukai taip pat užaugo.

Retsykiais tikrindavo kalinių sveikatą. Kokio rango buvo ta medikė ir kiek ji nuotuokė apie ligas, neturėjau progos išitikinti. Paprastai ji tik paklausydavo širdies plakimo, bet nieko kaliniams nesakydavo. Man pasirodė, kad manęs ji gailisi. Kartą išsiėmusi iš savo rankinuko, padavė man žirnelį vitamino C. Aš tą taip reikalingą vaistą tuojau praričiau ir padėkojau medikei. Pastebėjusi, kad mano plaukai jau labai ilgi, ji pasiūlė juos nukirpti mašinėle - iš kalėjimo aš juk neišeisias ir plaukus vis tiek reikėsia nukirpti. Plaukų man nė kiek negailėjo, neturint šukų, kalėjime trumpais daug patogiau. Tą medikę kartą užėjo į tardytojo kabinetą, ir aš supratau, kad ji arba Filimonovo žmona, arba šiaip jam labai artima moteris. Pamačiusi mane sėdinti tardomojo kampelyje, ji paklausė:

- Tai vis dar neužbaigi su šituo? Jis jau labai nusilpęs...

Susidarė išpūdis, kad toji moteris buvo geros širdies. Net ir šioje baisioje istaigoje ji ėjo visai kitokio pobūdžio pareigas negu jos vyras. Jų uždaviniai kirtosi: tauri medikės profesija reikalavo nelaimingo kalinio sveikatą palaikyti, o žiauri to meto tardytojo profesija reikalavo ją palaužti, kad tardomasis netektų sveikos nuovokos ir prisipažintų ne tik tai, kuo nusikaltes, bet ir tai, ko niekad nebuvo. Skirtingi uždaviniai, skirtingi žmonės. Skirtingas ir jų traktavimas.

Vieną saulėtą pavasario dieną tardytojas mane pasiūkė kokią devintą valandą. Tą rytą pamačiau jį nepaprastai gerai nusiteikusi. Jis net savo revolverio nenusisegė nuo diržo, ką paprastai darydavo, kai įeidavo į kabinetą. Pasirodė, jis suorganizavo man akistatą su kaltinimo liudytojais, iškviestais iš Jabagano, esančio už kokių 500 kilometrų. Pirmiausia jis man tėviškai papriekaištavo už tai, kad dėl tų mano niekšybių tokios darbymetės metu - pati sėja - tekę sutrukyti net tris žmones.

Sunku man buvo suprasti, kam čia ta akistata, kam tie trys liudytojai, kai viskas jau nuspręsta. Matyt, Filimonovas nutarė mano bylą parengti pagal visus baudžia-mojo proceso reikalavimus. Reikėjo, kad savo nusikaltimus patvirtintčiau prie liudytojų.

Akistatą tardytojas vykdė pagal visas taisykles. Kiekvieną kaltinimo liudytoją į kabinetą kvietė skyriu, pirmiausia paklausdavo, ar mes, t.y. liudytojas ir tardoma-sis, pažistami, kokie mūsų asmeniniai santykiai, ar nesa-me susipykę. Visi pasisakėme esą tarp savęs pažistami, jokių tarpusavio vaidų ir jokių asmeninių sąskaitų neturi ir neturėję. Faktiškai taip ir buvo, išskyrus tai, kad vie-nas iš liudytojų - Pliusninas keletą kartų buvo grąsinęs atsistoti ant mano lavono. Aš nė ant vieno iš jų iki šiol nebuvau tikrai supykęs.

Pirmoji į kabinetą buvo pakviesta tuometinė Jabagano tarybinio ūkio komendantė Gasucina. Mano atsakymas į jos provokuojantį klausimą, kaip aš gyvenu ir kaip aš gyvenau, ir buvo mano kaltinimo pagrindas. Per akistatą su Gasucina jokių ginčų nekilo. Jos parodymai aš patvirtinau, o daugiau ji nieko prieš mane nesakė. / bus daugiau /

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS, REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,

310 Rathburn Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2L8

Lietuvių Namų Žinios

● Per du paskutinius sekmadenius LN popietėje dalyvavo 460 žmonių. Svečių knygoje pasirašė: 10 iš Kauno, 8 iš Vilniaus; po 2 iš Tauragės; po 1 iš Šiaulių, Telšių.

Sharon Jankey iš Miesto Tarybos nario Korwin-Kuczynski raštinės;

iš Čikagos- A.Plioplys, V.Plioplienė, A.Lukoševičienė iš Gulfport, Fla., Stasys Dalius iš Hamiltono. Spalio mėn.15 d. su svečiais supažindino ir pranešimus atliko LN valdybos narys Valteris Dauginis, spalio mėn. 22 d. - LN valdybos narys Balys Savickas.

● LN Moterų Būrelio metinis ir visuotinis narių susirinkimas šaukiamas lapkričio mėn. 11 d., sekmadienį, 1:30 v.p.p. LN seklyčioje. Kviečiamos ir naujos narės.

● LN valdyba savo posėdyje LN metinį balių atideda iki vasario ar kovo mėnesio 1991 m.

● Lapkričio mėn. 4 d., sekmadienį bus kapinių lankymo diena ir LN pietūs nebus ruošiami.

● ATŽALYNO šokių vakaras rengiamas lapkričio mėn. 3 d., 7 v.v., Karaliaus Mindaugo menėje.

● Lietuvių Slaugos Namams auکو: \$1.000 - Lietuvių Namų Moterų Būrelis; \$300 - Vyt.Marcinkevičius; \$200- Antanas ir Monika Bumbuliai; \$100 - Genovaitė Atkočiūnienė (iš Čikagos); a.a.Juozo Jasinevičiaus atminimui- po \$20 S.S.Kryževičiai, J.V.Pilipavičiai, R.Pilipavičius, L.V. Sendžikai; \$15 - V.L.Matulevičiai. A.a. Vladislovo Šimkevičiaus atminimui: po \$20 - V.G. Butkiai A.S.Ciplijauskai, A.E.Kiškiai, G.Kocienė, S.S.Kryževičiai, V.L.Matulevičiai. Iš viso statybos fonde yra &182,433. Aukos priimamos PARAMOJE, sąsk.8711, PRISIKĖLIMO P-JOS KREDITO KOOPERATYVE sąsk.155332.17 ir TALKOJE, sąsk.4259.

Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

● LIETUVIAI, firmos savininkai, ieško valytojų-jos pilnam laikui su teise dirbti Kanadoje. Skambinti Irenai 897-3400, arba darbo tel:896-2930.

● ATŠAUKIAMAS "DIRVOS LAIKRAŠČIO 75 metų MINEJIMAS. Priežastis: pagrindinis kalbėtojas S.Lozoraitis negali atvykti į Kanadą.

Asmenys, pirkę bietus į DIRVOS minėjimą, prašomi atsiimti įmokėtus pinigus pas platintojus arba LN sekmadienio popiečių metu.

● PRISIKĖLIMO P-JOS KREDITO KOOPERATYVAS ieško tarnautojų-jos pilnam darbo laikui. Skambinti tel:532-3400.

● Naudotų rūbų ir daiktų išpardavimas, kurį organizavo Priskėlimo P-Jos Tarybos labdaros sekcija praėjo sėkmingai. Pelno liko apie \$3.000.

Labdaros valdyba dėkoja visiems kokių nors būdu prisidėjusiems prie šio darbo. Vienas iš labdaros veiklos tikslų - padėti Lietuvoje pagalbos reikalingiems vaikams.

● Toronto lietuvių MAIRONIO Mokyklą šiemet lanko 240 mokinių. Mokyklos vedėja- Giedrė Paulionienė jos padėjėja - R.Rusiniene.

● Sergio Marchi, MP (York West distr.), yra paskirtas Vyresnįuoju (Senjor) Transporto kritiku Liberalų opozicinėje partijoje. Jį paskyrė Hon. Jean Chretien. Iki dabar per 6 metus jis dirbo imigracijos reikalų kritiku.

Spalio mėn. 4 d. Sergio Marchi reagavo į Transporto Ministerio Doug Lewis planą pradėti abipusę derybas su JAV dėl orinio transporto ir pabrėžė, kad visų tų pokalbių pagrindinis uždavinys tarnauti Kanados oro transportui ir keliaujantiems. Jis taip pat išreiškė susirūpinimą, kad Kanados aviacinė industrija nebūtų paaukota tų pokalbių dėka, kaip kad jau daugelis Kanados industrijų pradingo po Free Trade susitarimų. "Konservatorių filosofija dereguliuoti, supratinti ir dabar atviro kelio siūlymai sukelia rūpesčių dėl kanadiečių darbų ir kelių kontrolės".

● Kanados Lietuvių Sporto Fondo valdyba kartu su direktoriais posėdžiaus lapkričio mėn. 14 d. Toronto Lietuvių Namuose, 7 val.vakaro.

chicago

● DALIA ČEPELYTĖ buvo pagerbta Loyolos Universitete už pirmąjį mokslą, dalyvavimą Universiteto gyvenime ir šio Universiteto reprezentavimą. Ji studijuoja odontologiją ir "1990 Prezident's Medallion" jai įteiktas specialiose išskilmėse spalio mėn. 26 d. Odontologijos fakultete studijuoja daugiau kaip 400 studentų. Ateinantį pavasarį Dalia Čepelytė jau turės dantų gydytojos diplomą. Ji yra Onos ir Roberto Čepelių dukra, gyvena Palos Hills, IL., JAV.

VAKARONĖ JAUNIMO CENTRE

Rugsėjo mėn.28 d. Jaunimo Centre vyko šio sezono pirmoji vakaronė. Ją suorganizavo Jaunimo Centro Moterų Klubas, vadovaujamas pirmininkės S.Endrijonienės.

Vakaronės pradžioje buvo pristatytas poetas Kazys Bradūnas ir Stasys Žilevičius. Pirmiausiai buvo parodyta vaizdajuostė iš Lietuvos, kurioje matėme šokančius mokyklos vaikus. Poetas Kazys Bradūnas, neseniai grįžęs iš apsilankymo Lietuvoje, pasidalino išpučiais.

Poetas buvo pasirodęs keletui rečitalių, bet jų susidarė 15 ar 16. Jis taip pat skaitė 3 paskaitas literatūrinėmis temomis Vilniaus Universitete, Pedagoginiame Institute ir Kauno Kunigų Seminarijoje. Lietuvoje visą laiką K. Bradūną ir jo šeimą - žmoną, dukrą su dukryte, sūnų globojo Lietuvos Rašytojų Draugija.

Vakaronė visus nepaprastai domino ir po užkandžių ir kavos visi dėkingi vyko namo.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ LEMONTE

Lemonto Lietuvių Bendruomenės Apylinkės valdyba suorganizavo rudens gegužinę rugsėjo mėn. viduryje, kuri praėjo labai sėkmingai, esant puikiam orui.

Lemonto LB valdybos pirmininkas Kęstutis Sušinskas buvo labai patenkintas svečių gausumu, bet taip pat pastebėjo, kad vis dar reikia raginti užsimokėti

savo, kad ir nedidelį, solidarumo mokestį. Kažin kodėl esame tokie lėti toje srityje...

CHICAGOS LIETUVIŲ TEATRAS "VAIDILUTĖ" IR TEATRO FESTIVALIS

"Vaidilutė" yra dar jaunas kolektyvas, įsisteigęs 1985 metų rudenį, kelių Ciceroje gyvenančių teatro entuziastų dėka. Pirmasis šio teatro (kuris anksčiau buvo vadintas Chicagos lietuvių jaunimo teatru - VAIDILUTĖ), pastatymas įvyko 1986 m. gegužės 18 d. Jaunimo Centre. Čia buvo suvaidinta L. Ridlio komedija "Uošvė į namus - tylos nebus". Veikalą režisavo Marytė Smilgaitė, o jame pasirodė Laima Šulaitytė-Day, Edis Šulaitis, Vincas Olšauskas, Kazė Brazdžionytė, Audrė Kižytė. Šis veikalas buvo parodytas ir tų pačių metų rudenį vykusiame VII Teatro Festivalyje, Chicagoje. Jauno kolektyvo pastangos buvo gerai įvertintos ir du jaunieji aktoriai (V. Olšauskas ir A. Kižytė) gavo atžymėjimo ženklus.

1987 m. gegužės 3 d. buvo duotos dviejų viena-veiksmių veikalų premjeros. Tada įvyko A. Gustaičio komedijos "Kaip velnias prisiviliojo Fortunato Klibo sielą" ir K. Ostrausko dramų "Čičinskas" pastatymai. Šiuos veikalus režisavo A. Lapinskas.

1988 m. imtasi gana sudėtingo uždavinio, kuomet užsiniota pastatyti V. Mykoliaičio-Putino 4 veiksmų dramą "Daktaras Gervydas". Šio veikalo pasaulinė premjera įvyko tų metų gegužės 21 d. Joje pasirodė V. Lapėnas, A. Viktoras, S. Gudis, A. Pankienė, R. Jankauskas, D. Viktoraitė, G. Braslauskaitė, E. Šulaitis, K. Bieskutė. Režisūroje debiutavo šio teatro buvusi aktorė Laima Šulaitytė-Day. Šis pastatymas, kiek pakeistoje formoje, režisūroje talkinant Vilniaus Jaunimo Teatro aktoriui Petriui Steponavičiui, dar kartą buvo parodytas Chicagoje tų pačių metų lapkričio 12 d.

Režisieriui P. Steponavičiui apsiėmus surežisuoti Kymantaitės - Čiulionienės "Pinigėlius", ouvo galvojama šį veikalą parodyti 1990 m. pavasarį arba rudenį. Tačiau šis darbas šiuo metu yra įstrigęs. Lygiagrečiai su šiuo, kitas teatro vaidintojų kolektyvas pradėjo ruošti A. Vilku taičio-Keturakio veikalą "Amerika pirtyje". Pradžioje

Lietuviškas kryžius Kanados lietuvių vardu, kuriuo rūpinosi Liudas Stankevičius, yra dail. Alberto Belevičiaus jau pagamintas iš raudonmedžio ir jo pastangomis pastatytas Kryžių Kalne, pirmoje eilėje, privažiavimo aikštelės priekyje. Įrašas šiame kryžiuje (tekstas Henriko Nagio) skamba taip: "Prisimindami savo gimtosios šalies nueitąjį skaudų kryžiaus kelią ir giliai tikėdami Lietuvos prisikėlimu, pastatėme šį kryžių savo Tėvynėje Lietuvoje, nes čia yra visų mūsų vieninteliai ir tikrieji namai".

je aktorius ruošė Z. Kevailaitytė-Visockienė, o vėliau atvykus Klaipėdos teatro režisieriui Juozui Ivanauskui, šis perėmė režisūros darbą. Šio veikalo premjera kaip tik įvyks per VIII-tąjį Š. Amerikos Lietuvių Teatro Festivalį š. m. lapkričio mėn. 16 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Jame vaidins E. Šulaitis, A. Prankienė, G. Griskėnaitė-Gillespie, V. Olšauskas, S. Gudis, B. Fabijonas, D. Viktoraitė.

Šiuo metu prie "Vaidilutės" yra prisiglaudusi dar viena vaidintojų grupė, kuri, režisuojant J. Ivanauskui, Teatro Festivaliui ruošia kitą naują veikalą - K. Ostrausko "Šaltkalvį". Jo premjera bus lapkričio mėn. 15 d. Jame pasirodys viena iš senųjų (ne amžiumi) "Vaidilutės" aktorių, o vėliau - režisierė L. Šulaitytė-Day ir ilga laiką Chicagos scenoje nematytas teatro veteranas Vytautas Juodka.

"Vaidilutės" tetras yra įregistruotas Illinois valstijoje kaip kultūrinis, ne pelno siekiantis vienetas "Chicago Lithuanian Theatre Group" vardu. Jo dabartinę vadovybę sudaro: dr. Petras Kisielius - pirm.; Edvardas Šulaitis - vice-pirm.; Irena Tiknienė - išd.; Audronė Užgiriene - finansų telkėja; Ona Šulaitienė - administratorė. E.Š.

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUJE

Š.m. spalio 19 d., penktadienį, tarp 7:30 val.v. ir 9 val. v. Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje buvo atidaryta įžymaus Lietuvos fotografo Viliaus Naujiko nuotraukų paroda.

Pats fotografas savo š.m. sausio 7 d. rašytoje autobiografijoje sako:

"Gimiau 1940 metų birželio mėn. 2 dieną Kupiškio rajono, Skapiškio apylinkės Mirabalėlio kaime, ūkininko šeimoje.

1959 m. baigiau Skapiškio vidurinę mokyklą. 1965 metais baigiau Kauno Politechnikos institutą. Iki šiol dirbau fotografu įvairiose įstaigose, redakcijose Vilniaus Valstybiniame Universitete, Vilniaus Dailės institute.

Mano neoptimistinis požiūris į Lietuvos kaimą, nuniokotą gamtą daug kam nepatiko. 1980 m. valstybės vardu buvo atimtos teisės į butą Vilniuje ir milicija išregistravo mane iš sostinės.

Šiuo metu gyvenu kaime jokios fotolaboratorijos neturiu ir fotografijoje nebegaliu dirbti.

Dabar užsiimu bitininkyste".

Tai buvo prieš kovo mėn. 11 dienos Nepriklausomybės atstatymo deklaracijos paskelbimą. Mes tikime, kad jau iki dabar Vilius Naujikas - lygiai kaip ir kiti Lietuvos patriotai - buvo naujos valdžios reabilituotas ir grįžo atgal į savo mėgiamos srities darbą.

Šioje parodoje buvo išstatyti Naujiko gamtovaizdžiai o taip pat ir serija įžymųjų Lietuvos kultūrinių portretų, kurių čia yra apie 80. Ši nuotraukų serija yra bešalška foto studija įvairių asmenybių, ištraukusių į Lietuvos meno gyvenimą. Tai parodo, kad Lietuva yra kultūrinės orientacijos tauta ir labai besididžiuojanti daugelio talentų individualiais, kurie nuolatos praturtina aukštesnių dalykų reikšmę gyvenime.

Parodos atidarymas vyko Muziejaus vaizdinių priemonių kambaryje, o atidarymo metu jokių oficialių kalbų nebuvo. Tuo pačiu metu ant plataus ekrano buvo rodomos vaizdajuostės iš paskutiniųjų įvykių Lietuvoje, prof. Vytauto Landsbergio atsilankymas Muziejuje bei Jūratės Naušadaitės (Ann Jillian) dainų pynė. Svečiai buvo vaišinami. Paroda tęsis iki š.m. gruodžio mėn. 31 d.

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

10 % už 90 dienų term.indėlius
10 1/4% už 6 mėn.term.indėlius
10 1/2% už 1 m. term. indėlius
10 3/4% už 2 m. term. indėlius
10 3/4% už 3 m. term. indėlius
11 % už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 1/2% už 1 m. GIC invest. pažym.
11 1/4% už 2 m. GIC invest. pažym.
11 1/4% už 3 m. GIC invest. pažym.
9 1/2% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate
11 1/2% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind
11 1/4% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind
11 1/4% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind
9 1/2% už namų planą - OHOSP (v.r.)
8 1/2% už taupymo sąskaitą
9 1/2% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
7 % už kasd. pal. čekių sąsk.

AKTYVAI VIRŠ 77 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visų namų gyvybė apdrausta santaupų dydįje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6 TELEFONAS: 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmdieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmdieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind. 10 %
180-185 d. term. ind. 10 1/4%
1 metų term. indėlius 10 1/2%
2 metų term. indėlius 10 3/4%
3 metų term. indėlius 10 3/4%
1 metų GIC-met. palūk. ... 11 1/2%
2 metų GIC-met. palūk. ... 11 1/4%
3 metų GIC-met. palūk. ... 11 1/4%
1 metų GIC-met. palūk. ... 11 %
RRSP, RRIF ir OHOSP.... 9 1/2%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 11 1/2%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 11 1/4%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 11 1/4%
Taupomąją sąskaitą 8 1/2%
Kasd. pal. taupymo sąsk. ... 9 1/2%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki... 5 1/2%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morkičius iki 75% (kai-noto turto vertės. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir keliolikius čekius (traveler's cheques). Nėmame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI VIRŠ 45 milijonų dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

DAUGINIS DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont.. M6P 1A6

Dauginis - telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

hamilton

● HAMILTONO KLB APY-LINKĖS VALDYBA buvo išrinkta aklamacijos būdu. Malonu, kad ją sudaro jau šiame krašte gimę ir augę bei mokslus išėję veikėjai. Pirmininke išrinkta Regina Bagdonaitė-Chiarelli.

● BERNARDAS Mačys, gerai ir sąžiningai dirbo 40 metų "Dofasco" plieno

gamyboje. Ten pradėjo dirbti jaunas būdamas ir už savo darbą buvo įmonės įvertintas ir pagerbtas.

B.Mačys pareiškė dirbti ir Bendruomenės bei kitose lietuviškose organizacijose, o dabar įsijungė į Kredito Kooperatyvo TALKA veiklą, dirbdamas paskolų komisijos sekretoriumi.

B.ir D. Mačiai užaugino ir lietuviškai kalbančias dvi dukteris ir sūnų.

florida

● Lituanistinė Mokykla SAULĖ pradėjo naujus mokslo metus rugsėjo 22 d.

Don Vista Community Center patalpose, 3300 Gulf Blvd., St.Petersburg Beach. Mokyklos vedėja - Aurelija L. Robertson.

● SPALIO mėn. skiriamas BALFO veiklai paremti. Šalpos darbai reikia stiprios paramos, nes atsirado daugelis reikalingų pagalbų lietuvių. Aukos bus renkamos ir Lietuvių Klube sekmadieniais pietų metu.

● Nepamiršo LIETUVOS, nors paskutiniojo laiku nauji įvykiai atsidūrė pasaulio dėmesio centre. Apie Lietuvą ir Baltijos valstybių reikalus rašoma rečiau amerikiečių dienraščiuose, bet vis dar paminima.

Ypatingai išsamus, per 3 puslapius straipsnis buvo išspausdintas "Tampa Tribune" rugsėjo mėn. 12 d. laidoje.

● LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

RENGIA LŠST Romo Kallantos Kuopa St.Petersburgo Lietuvių Klube lapkričio mėn. 20 d., antradienį, 3 val.p.p. Paskaitą skaitys Andrius Mironas, atvykęs iš Daytonos. Po minėjimo - kavutė.

Lapkričio 18 d., sekmadienį 1 val.p.p.Šv.Vardo bažnyčioje Gulfporte bus atnašaujamos iškilmingos Mišios už žuvusius Lietuvos karių. Organizacijos dalyvauja su vėliavomis.

● VLIK'o p-kas dr. K.Bobelis, neseniai grįžęs iš Lietuvos, padarė idomų pranešimą apie dabartinę ekonominę ir politinę padėtį Lietuvoje.

Visos trys Pabaltijo valstybės, prašant teisės dalyvauti lapkričio mėnesio 19-21 d.d.Paryžiuje, Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijoje (ESBK), yra gerai susikonsolidavusios. Iš min.p-kės K.Prunkienės gautą laišką JAV prez.G.Bush'ui, dr.K. Bobelis įteikė ir ta proga ilgiau pasikalbėjo su JAV prezidentu.

JAV senatas, kaip pranešta, priėmė rezoliuciją 334 dėl Pabaltijo valstybių okupacijos, kuri pasiūta prez. G.Bush'ui pasirašyti.

Šią rezoliuciją numatoma pristatyti ESBK Paryžiuje.

● Tautinių šokių grupė AUDRA repetuoja antradieniais, 6 val.v., Lietuvių Klubu salėje. Grupės vadovė K. Gaižauskienė. Kvietia visus įsijungti į šokėjų eiles ir atvykti į antradienių repeticijas.

● Lietuvių Klubu Chorui vadovauja muz. P.Armonas. Repetacijos vyksta penktadieniais, 5 val.p.p. Lietuvių Klubu mažojoje salėje.

● Lapkričio mėn. 14 d. koncertuos Lietuvos Operos solistė Nijolė Ambrazaitytė. Koncertą rengia ALTO skyriaus valdyba.

montrea

POEZIJOS VAKARONĖ

Lietuvių Akademinių Sambūris Montrealyje per savo gyvavimo dešimtmėčius yra surengęs nemažą atmintinų ir reikšmingų kultūrinių renginių. Vienas tokių vyko šįmet, spalio mėn. 20 dieną. Poezijos vakarone buvo paskirta poetui Henriui Nagiui vienam šio sambūrio steigėjui, jo poezijos rinktinės GRĮŽULAS pasirodymo Lietuvoje proga ir minint jo 70-tąją amžiaus sukaktį.

Hélène de Champlain iškilmių restorane, St.Hélène saloje solenizanto laukė didelis būrys svečių, specialiai šia proga įteikta tautinė juosta ir garsus "Ilgiausių Metų". Taip pat jaukiai dekoruota salė, gražiai išdėstyta Henriko Nagio poezijos knyga, "Literatūros Lankų", disertacijos egzemplioriaus paroda, garsiausioje įgrotu ir chorų atlikta komp.Aleksandro Stankevičiaus sukurtų dainų poezijos posmams, ir ištrauka iš "Kantatos".

Sambūrio p-kas Algis Beniušis šiltu žodžiu pasveikino Henriką Nagį Sambūrio vardu ir atidarė vakaronę.

Atsiminimais ir eilėraščiais pasidalino Henrikas Nagys, kurie buvo su ypatingu dėmesiu išklausti. Jumoristiniu, šiltu žodžiu ir žvejybiniais atsiminimais pasidalino svečias iš Gana-noque, dail. Antanas Tamošaitis, atvykęs kartu su Lietuvių Tautodailės Instituto p-ke Aldona Velskiene, kuri taip pat pasveikino LTI vardu. KLB Montreale Apylinkės vardu sveikino p-kas Arūnas Staškevičius, prisiminęs poezijos pamokas Lituanistiniuose kursuose, kur dėstė solenizantas. Atsiųstus sveikinimus perskaitė ir visą programą maloniai pravedė Vincas Piečaitis.

Vakarienes metu "Leon" Trio grojo, atspėdamas svečių pamėgtąsias

melodijas, o vėliau ir šokiams.

Malonu, kad buvo atsilankiusi nemaža ir jaunųjų grupė, tačiau šoko - vyresnieji, o kitiems buvo smagu pasikalbėti, pajuokauti.

Namo palydėjo lietus ir krentantys vėjai lapai. Dal.

KANADOS LIETUVIŲ MILIJONINIS PAGALBOS LIETUVAI VAJUS

Nors šis vėjus sutelkti milijoną dolerių Lietuvai Kanados mastu veikia jau kuris laikas, tačiau Montrealyje įgyvendinti šį milijonišką užsimojimą, sudarytas komitetas tikrai prieš porą savaitžių. Jis veiks K.L.B. Montreale Apylinkės Skyriaus žinioje ir jį sudaro: Br.Niedvaras - pirmininkas, K. Toliušis - Iždininkas, A.Staškevičius, J. Šiaučiulis, V.Gruodis ir V.Piečaitis.

Tiesioginiai į LITĄ ar per komiteto narius jau paaugojo šie asmenys:

Effertas Petras - \$1000; Effertienė Veronika - 1000; Guobys Mykolas - 500; Gaurienė Aldona - 1000; Kun.S.Šileika - 100; Balčiūnaitė Valerija - 250; Jonelis Albertas - 500; Dasys Albertas - 250; Valiulis Juozas - 250; Montvilienė Genė - 1000; Juodviršis Mykolas - 200; P.Ruzgas - 294.25; Mylė Augustinas - 200; Dikaičiai P.ir V. - 100; Niedvaras B.ir J. - 1000;

Yra visa eilė montrealiečių, tiesioginiai pasiuntusių savo įnašus į Torontą. Sužinoję jų pavardes, paskelbsime vėliau.

Visų prašome savo aukas įteikti bet kuriam komiteto nariui arba tiesiogiai į LITĄ, sąsk. nr. 4763.

VISOS aukos bus laikomos Kanadoje, nepriklausomos Lietuvos Prezidento dispozicijoje ir naudojamos TIK LIETUVOS GYVYBINIAUSIEMS REIKALAMS PAGAL PREZIDENTO NUDOMYMĄ.

P.L.V.Komiteto Informacija

P.S. Čia verta prisiminti, kad "NL" laikraštis prisidė-

PADĖKA

Už š.m. spalio mėn. 20 d. puikiai paruoštą ir gerai praėjusį pobūvį - poezijos vakaronę, skirtą mano amžiaus ir mano rinktinės, išleistos Lietuvoje, paminėjimui, dėkoju LIETUVIŲ AKADEMINIAM SAMBŪRIUI Montrealyje, jo valdybai ir pirmininkui kolegai ALGIUI BENIUŠIUI. Dėkoju kol. VINCUI PIEČAIČIUI, sklandžiai pravedusiam literatūrinę pobūvio dalį. Dėkoju taip pat visiems mane ta proga sveikinusiems raštu arba žodžiu pobūvio metu ir telefonu bei laiškais prieš ir pačią spalio 12 dieną.

Ypač dėkoju Lietuvos rašytojams ir skaitytojams kurie prisiminė mane ir mano poeziją, jau skaitytą ir nurašintą okupacijos pogrindyje ir amžino išalo tremtyje, o dabar grįžusią GRĮŽULU į tikruosius savo namus - Lietuvą.

Henrikas Nagys

Jenifer ir Linda Baltuonytės atlikusios programą Montrealeo Lituanistinėje Mokykloje pereinamais metais.

jo į šį vėjų, paaugdamas puslapį vėjus pranešimui ir neimdamas už tai jokio mokesčio. Tai, turbūt, vienintelė tokio pobūdžio auka.

● Lietuvos Operos solistė ELZBIETA KARDELIENĖ dabar yra iškelta į Centre d'Accueil Real'Morel, 3500 Wellington, Verdun, H4G 1T3, room 205.

Gerbiamai buvusiai Lietuvos Operos solistei š.m. lapkričio mėn. 17 d. sueina 90 metų amžiaus.

● Spalio mėn. 27-28 d. Kanados laikrodžiai atsukami 1 valandą atgal, taigi, grįžtama prie standartinio laiko.

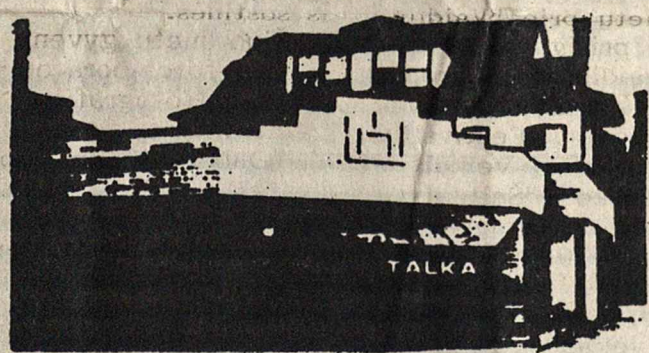
Taigi, ir VILNIAUS RADIJAS girdimas dabar 8 val. vakaro, jeigu žinoma, vėl iš viso gerai girdimas.

● Šv.Kazimiero P-jos bažnyčioje lapkričio 2 d. vyks sudėtinės Mišios už Parapijos mirusiuosius, 5 val.p.p.

Vėlinės yra rūpestingai puoselėjama tradicija Lietuvoje ir dar nepamirštama čia.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose -

HAMILTONO KREDITO KOOPRATYVAS

"TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 32 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kaed. pal. čekių sąsk. iki ... 9%
santaupos 8.5%
kaed. pal. taupymo s-ta 8%
90 dienų indėlius 11%
1 m. term. indėlius 12%
1 m. term. ind. mėn. pal. 11.5%
3 m. term. indėlius 12%
RRSP ir RRIF (pensijos) 9%
RRSP ir RRIF 1 m. 12%
RRSP ind. 3 m. 12%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 16.5%
nekiln. turto oask. 1 m. 13.25%
nekiln. turto pask. 2 m. 14.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 v. ryto iki 5 v. p.p.; trečiadieniais - nuo 10 v. r. iki 1 val. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro. Liepos-rugpjūčio mėnesiais uždaryta.

Dino

VALYKLA
SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

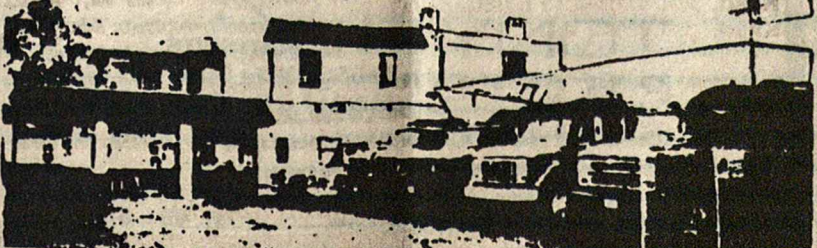
7061 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

GUY
RICHARD
ROOFER - COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbe atlikėjas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite tel.

364-1470

A + A

PRANUI BULKAI

mirus,

Jo žmonai STASEI ir šeimai giliai užuojautą reiškia

Jonas NEVERDAUSKAS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. WILSON & SONS Inc.

123 Maple Blv., 5784 Verdun Av.

Chateauguy, Que. Verdun, Que.

Tel: 691-4763 * Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

MIRUSIEJI:

• **JUOZAS LAVINSKAS** mirė ligoninėje. Paliko žmoną, 3 seseris, dukterį Elvyrą su šeima. Jis priklausė ilgą laiką muzikų gildijai Montrealyje.

• **LIETUVNINKAS VINCAS** mirė, palikęs dukteris Romą ir Vidą, vaikaičių Paulių, seserį Albiną Rašytinienę su šeima, brolį Klemenšą su šeima ir seserį Lietuvosje.

Palaidotas iš Šv. Kazimiero P-jos, Notre Dame des Neiges kapinėse. Užuojauta mirusiųjų artimiesiems.

KRIKŠTYNOS IR PAGERBTUVĖS

Linda (Blauzdžiūnaitė) ir George Greenspoon pakrikštijo savo dukrelę Krista-Rebecca vardais. Krikšto tėvais buvo Saulė ir Vytenis Radzevičiai iš Norwalk, Conn., JAV. Pirmieji krikšto tėvai - Algis ir Joyce Morkūnai - iš Aliaskos negalėjo atvykti. Apeigas atliko AV kleb. kun. J. Aranauskas. Vaisės vyko A. ir J. Blauzdžiūnų namuose. Dalyvavo Arvydas ir Remigijus iš Toronto, taip pat visa Sondų šeima iš Toronto ir artimieji iš Montrealio.

Tuo pačiu laiku buvo pagerbtas Albinas Blauzdžiūnas jo 65-tojo gimtadienio proga.

Vyriausieji vaikaičiai - Darius ir Stefutė - įteikė dovaną ir visų vardu pasveikino. Palinkėta ilgiausių metų.

Sukaktuvininkas visiems nuoširdžiai padėkojo. Visi dar ilgai vaišinosi prie gerai Janinos Blauzdžiūnienės paruošto vaišių stalo S.J.

***** PAGERBDA MI RUSIŲ AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

A.a. PRANUI BULKAI mirus, Jo atminimui, vietoje gelių, aukojo:

\$ 40 - R.P. Brikliai; po \$ 20 - J.P. Adamonai, O.R. Barisai, G.V. Drešeriai, G.S. Ilki, V. Kačergius, A.J. Keršiai, E.P. Klezai, A.O. Mylės, O.J. Seidžiai ir A. Vaupshas; po \$ 10 - J. Išganaitis, J. Krujelskis, A. Račinskis, P. Razanas, A.S. Vaičiškai ir A. Žiukas.

Nuoširdi padėka aukotojams ir aukų rinkėjui Vladimirui Drešeriui.

IŠNUOMOJAMAS kambarys labai geromis sąlygomis vyrui ar moteriškai lietuvių būte. Galima naudotis virtuve.
Tel.: 721-4606.

Dr. JONAS MALISKA
Tel.: 866-8235
Dr. MICHEL HUYNH
Tel.: 866-9297
D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 701
Montreal, P.Q. H3G 1S5

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Sėdintiniai: nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sėdintiniai: nuo 10 r. - 9:30 v.v.
Tel.: 366-9745 ir 365-0505

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING
1530 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L5
Tel.: 931-4024

Notarai
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
Suite 1143, Sun Life Building
1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6
Tel. (514) - 871-1430

• **MONTREALIO Lietuvių Kredito Unija LITAS** pasikyrė \$500 "Nepriklausomos Lietuvos" paramai 1990 m. Nuoširdžiai dėkojame. NL"

• **ANTANAS VAUPSHAS** neseniai grįžęs iš atostogų Vancouver'yje, B.C., parvežė linkėjimus iš savo gimtinės Felikso Valio, gyvenančio netoli Vancouver'io laikraščio "Nepriklausoma Lietuva". Jis labai patenkintas mūsų laikraščio forma, gražiai surašytas žinias ir kt., ir linki pasisekti ateityje.
Dėkojame. "NL"

"TRIMITAS" VĖL AIDI
TRIMITAS yra Lietuvoje atskūrusios Šaulių Sąjungos laikraštis, leidžiamas Kaune.

Prenumerata Kanadoje metams oro paštu \$35.- TRIMITA užsiprenumeruoti galima per TRIMITO paskirtą igaliotini Kanadoje **Juoza Šiaučius**, adresu: 1500 De Sève St., Montreal, P.Q. H4E 2A7. Čekius rašyti L.S.S. "Trimitas" vardu.

TRIMITAS, Lietuvos Šaulių Sąjungos leidinys buvo pradėtas leisti 1920 metais ir buvo vienas iš populiariausių žurnalų nepriklausomoje Lietuvoje jaunimo tarpe, kuris ugde patriotinius, tautinius, kultūrinius jausmus.

Rusams okupavus Lietuvą, TRIMITAS buvo uždarytas, turtas likviduotas.

Šiuo metu atsikūrusios Lietuvos Šaulių Sąjungos pirmasis TRIMITO numeris pasirodė š.m. liepos mėnesį, laikraščio formoje. Sustiprėjus, tikimasi vėl matyti kaip žurnalą, kuriam atsispindės šių dienų laisvėjancios Lietuvos ir Lietuvių Šaulių Sąjungos rūpesčiai.
J. Šiaučius.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

1990 m. LAPKRIČIO mėn. 25 d. SEKMADIENI

Aušros Vartų parapijoje.

11 val. iškilmingos pamaldos A.V. bažnyčioje
12 val. A.V. salėje - MINĖJIMO AKTAS

PROGRAMOJE: neseniai iš Lietuvos atvykęs gyd. - higienistas - epidemologas PETRAS PAULASKAS

MENINĖ DALIS: deklamuoja TERESĖ MICKENĖ; Vyrų Oktetas, akomp. muz. A. STANKEVIČIUS

PIETŪS: šeiminkė M. VAUPŠIENĖ

• Loterija • Baras
Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis

ĮEJIMAS: 10.-; svečiams iš Lietuvos - veltui!
RUOŠIA: L.K.V.S. "RAMOVĖ", Montrealio skyrius; talkininkauja L.K. Mindaugo ir "Neringos" kuopų šauliai.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĖ MININT, -

organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Minėjimą ruošia Lietuvių Karių Veteranų Sąjunga "Ramovė", Montrealio skyrius. Talkininkauja L.K. Mindaugo ir "Neringos" kuopų šauliai. Organizacijos prašomos minėtą datą rezervuoti Lietuvos Kariuomenės šventės paminėjimui. J.S.

NL RĖMĖJO PRENUMERATA ATSIUNTĖ:

P. Kerevičius, Ig. Ramonas, A. Meškus, St. Umbrasas, A. Saladžius, V. Gražulis, M. Morkūnienė, V. Rudinskas, Iz. Girdzijskas;

RĖMĖJO PRENUMERATA IR AUKA:

po \$ 10 - Ip. Tauteras, O. Vileniškienė; po \$ 25 - St. Šetkus, P. Briklis; \$ 5 - Vl. Drešeris;

PRENUMERATA IR AUKA:

\$ 23 - H. Renkė;

"NL" AUKOJO:

\$ 500 - LITAS; po \$ 25 - Alb. Gačionis, E. Daniliūnas; po \$ 20 - A. Vaupshas, J. Baltuonienė, V. Ottienė; \$ 10 - V. Cepaitis.

VISIEMS - nuoširdžiai DĖKOJAME.

"NL"

TAUTOS FONDUI AUKOJO:

\$ 200 - dr. J. Mališka; po \$ 100 - Br. Bulota, A. Daniliauskas; po \$ 50 - J. Budrevičius, A. Dasys, V. Ivanauskas, O. Voroninkaitienė, A. Zabukas; \$ 30 - J. Bitneris; po \$ 25 - P. Bendikas, A. Stravinskas, A. Vazalinskas; po \$ 10 - A. Cepulis, Iz. Gorys, A. Matusevičius, L. Stankevičius.

\$ 200 - Montrealio Lietuvių Kredito Unija LITAS; \$ 100 - C.A. Januškevičius; \$ 50 - J. Sniečkus; \$ 25 - P. Klezas.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

HONEY FOR SALE !

Direct from the beekeeper. \$1.20 per pound.
Delivery could be arranged too!. Please call:
Tel.: 962-3780

PARDUODAME APARATŪRA, TINKAMĄ LIETUVAI:

video kameras, video įrašymo aparatus, televizijos, radijo, magnetofonus, bevielius telefonus gausite papigintomis kainomis pas: R/C LEON SERVICE, 5887 Sherbrooke St. W. Montreal tel.: (514) 488-3363
Toronto tel.: (416) 886-7659

Aparatai yra šių firmų: Toshiba, Akai, Aiwa, National Panasonic M7, GVC, NEC, Sony, Sanyo.

Two cassette radio - \$129.- Video nuo \$399.-

Video camera : \$1499.-

Maurice Electrique Ltee

ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN
ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A, ALLION
LASALLE, QUÉ. H8P2C5

TEL: 366-5484

Maurice Kaplan KAILIŲ SIUVĖJAS

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Saugojimas vasaros laiku (Storage)
- Taisau ir remeliuoju
- Siuvu ir parduodu.

1449 rue St. Alexandre,
Suite 500 A.
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS

5220 ch. QUEEN MARY rd.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Sève, Montreal, Qué., H4E 2A8

TEL.: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907 A Rosemont Blvd.

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS - virš \$26,000,000 REZERVAS - virš milijono

MOKA UŽ:

Certifikatus	11.5 %	Taupymo - special.	7 %
Term. indėlius:		Taupymo - su gyv. dr.	6.5 %
1 metų	10.75 %	Taupymo - kasdienines	6.25 %
180 d. - 364 d.	10.5 %	Einamos sąsk.	4.5 %
120 d. - 179 d.	10.25 %	RRIF - RRSP - term.	11.75 %
60 d. - 119 d.	10. %	RRIF - RRSP - taup.	7.5 %
30 d. - 59 d.	10. %		

IMA UŽ:

Nekilnojamą turtą - nuo 13.25% Asmenines - nuo 14.25%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Sève	3907 A Rosemont
Pirm. Antradien. Treč.	9:00 - 3:00 (Tik pirm) 10:00 - 2:00
Ketvirtadieniai	12:00 - 8:00 3:00 - 7:00
Penktadieniai	10:00 - 6:00 2:00 - 6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS

Norintieji išgauti "VAGOŠ" ir "MOKSLŲ" leidimų išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į jų leidyklų atstovą Kanadoje ir JAV-ėse, Liudą Stankevičių, 1053 Albanel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel.: 669-8834.
"Švyturio" metinė prenumerata oro paštu - \$42.-

Les Peintures Perez Painting

RESIDENTIAL - COMERCIAL - INDUSTRIAL
STUCCO & WALL PAPER

D. Perez
President

Tel.: 365-6444

2422 MENARD - LASALLE
P. QUE H8N 1J5

CFMB

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENI NUO 11.30 IKI 12 val. nakties

Programos Vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

Member

Foto M.L.S.
SISTEMA

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.

Tel: 273-9181 Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS

Tel. Bus.: 722-3545

C. I. B.

Res.: 256-3355

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496